

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní
a pedagogická

ANALÝZA VÝZVY K PŘEDLOŽENÍ PROJEKTU VE MĚSTĚ NYMBURK

Bakalářská práce

Studijní program: B1301 – Geografie
Studijní obor: 1301R022 – Aplikovaná geografie
Autor práce: **Tomáš Němeček**
Vedoucí práce: Mgr. Hynek Böhm, Ph.D.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tomáš Němeček**
Osobní číslo: **P12000219**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Aplikovaná geografie**
Název tématu: **Analýza výzvy k předložení projektu ve městě Nymburk**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

CÍL:

Vytvořit přehlednou analýzu, která ukáže rizika a problémy, které vznikají při podávání žádosti o Evropskou dotaci. Bude použita modelová žádost provedená městem Nymburk, aby tyto problémy byly nalezeny a zhodnoceny. Hlavní důraz bude kladen na časovou náročnost, složitost byrokracie a individuální problémy obce.

POŽADAVKY:

Sestavení možností, jak předcházet těmto problémům či zhodnocení, v jakém měřítku se jim v následujícím programovém období předchází a odhalení míru přizpůsobivosti podmínek.

Teoretická část bakalářská práce bude vycházet z odborné literatury a část praktická bude samotná analýza.

METODY:

1. překryv kvalitativních i kvantitativních metod výzkumu
2. rozhovory s lidmi, kteří jsou odpovědní za Evropské dotace či projekty ve městě Nymburk, případně i se starosty menších přilehlých obcí, kteří mohou poskytnout neocenitelné informace, týkající se právě problematiky časové náročnosti či složitosti byrokracie

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: cca 45 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná
Seznam odborné literatury:

LAJTKEPOVÁ, E., 2013: Veřejné finance v České republice: teorie a praxe. 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, ISBN 978-80-7204-861-8.

NOVOTNÍKOVÁ, H., 2005: Dotační receptář. 1. vyd. Praha: LexisNexis CZ, ISBN 80-86920-03-8.

Nexia AP a.s.. Strategie rozvoje města Nymburk. 1. vyd. Nymburk: Odbor životního prostředí. 2011. Dostupné z: <http://www.mesto-nymburk.cz/index.php?sekce=1&zobraz=strategie-rozvoje-mesta> ISBN 80-7083-538-9.

TAUER, V., 2009: Získejte dotace z fondů EU. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2009. ISBN 978-80-251-2649-3.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Hynek Böhm, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **31. října 2014**
Termín odevzdání bakalářské práce: **4. května 2015**

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

doc. RNDr. Branislav Nižnanský, CSc.
vedoucí katedry

dne 27/4/15

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum: 29.4.2015

Podpis: Němeček

Poděkování

Děkuji tímto svému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Hynkovi Böhmovi Ph. D. za konzultace, cenné rady, podněty a připomínky při zpracování bakalářské práce. Mé poděkování patří také Mgr. Žanetě Volfové.

Anotace

Bakalářská práce se zaměřila na způsob čerpání evropských dotací městem Nymburk v porovnání s jinými obcemi ve Středočeském kraji a soukromými projektovými manažery. Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. V teoretické části jsem začal definicí dotace, přes její poskytovatele, regionální politiku, kohezní politiku, rozdělení strukturálních fondů, dopravní politiku, Regionální operační program Střední Čechy, jednotlivá programová období, Strategii Evropa 2020 a město Nymburk jako žadatel o dotaci. V praktické části jsem vyhotovil analýzu na základě analýzy čerpání evropských fondů od autora Petra Zahradníka s akcentem na dopravní politiku, jakožto základním prvkem v regionálním rozvoji. Vytvořil jsem otázky pro polo-strukturovaný rozhovor, který jsem následně konfrontoval řízenými rozhovory s osobami odpovědnými za čerpání dotací na úrovni obce i se soukromými projektovými manažery. Při testování svého interview jsem se dostal ke značným problémům, hlavně tedy v oblasti srozumitelnosti terminologie. Proto byl dalším logickým krokem zjednodušení a zobecnění mých otázek. Tento problém byl však velmi individuální a lišil se případ od případu.

Klíčová slova

Operační program Střední Čechy, prioritní osa Doprava, dotace, rizika, město Nymburk, projekt

Annotation

This bachelor thesis deals with the way that the EU grants are received in the town of Nymburk in comparison to the other towns and private project managers in Středočeský kraj region. The thesis is divided in two parts – the theoretical and the practical part. In its theoretical part the thesis deals with the definition of the word grant, with its providers, regional policy, cohesion policy, distribution of structural funds, transport policy, Europe 2020 strategy and the town of Nymburk as an applicant for a grant. The practical part contains an analysis based on the analysis of the European grant use, published by Petr Zahradník, focusing on the transport policy, as a basic element in regional development. This analysis is followed by semi-structured dialog, which is later confronted with the persons responsible for receiving of the grants at the level of a town or the level of project management in the form of a guided interview. Several problems occurred during the interviews, mainly in the area of understanding, which logically lead to simplifying and generalization of the question. This problem was however very individual and was different in each of the cases.

Keywords

Operational programme Střední Čechy, priority axis Transport, donation, risk, Nymburk project

Obsah

1	Úvod	10
1.1	Cíle práce	10
2	Rešerše provedených analýz a diplomových prací	12
3	Dotace	14
3.1	Základní princip	14
3.2	Definice	15
3.3	Typy dotací	15
3.4	Poskytovatelé dotace	17
4	Regionální politika v České republice	18
4.1	Strukturální fondy Evropské unie	18
4.1.1	Strukturální a investiční fondy	18
4.1.2	Ostatní fondy	19
4.2	Kohezní politika Evropské Unie	20
4.3	Územní jednotky pro strukturální a regionální politiku v Evropské unii	21
5	Regionální operační program Střední Čechy a Regionální rada	23
5.1	Prioritní osa Doprava	26
5.2	Dopravní politika Evropské unie	27
6	Programová období	27
6.1	Předvstupní období 2000 - 2004	28
6.2	Zkrácené programové období 2004 – 2006	29
6.3	Programové období 2007 – 2013	29
6.4	Programové období 2014 - 2020	30
6.5	Strategie Evropa 2020	31
7	Obec jako žadatel o dotace – město Nymburk	33
7.1	Město Nymburk	33
7.2	Odbor rozvoje a investic	34
7.3	Historie čerpání dotací města	36
8	Obecné problémy	40
8.1	Dosavadní průběh čerpání	40
8.2	Náměty na využívání fondů EU v programovém období 2014 – 2020	42
9	Metody výzkumu	43
10	Analýza	43
11	Závěr	54
	Seznam použitých zdrojů	57

Seznam obrázků	60
Seznam tabulek	60
Seznam grafů	60
Seznam příloh	61

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
IOP	Integrovaný operační program
Kč	Koruna česká
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MMR-NOK	Ministerstvo pro místní rozvoj – národní orgán pro koordinaci
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OPŽP	Operační program Životní prostředí
ORP	Obec s rozšířenou působností
RIS	Regionální informační servis
ROP SČ	Regionální operační program Střední Čechy
TEN-T	Transevropské dopravní síť

1 Úvod

V bakalářské práci budu provádět analýzu přístupu k čerpání evropských dotací ve městě Nymburk, které je důležitou dopravní křižovatkou na východě Středočeského kraje. Analýza bude pak blíže zaměřena na přístupy čerpání evropských dotací, zejména z Regionálního operačního programu Střední Čechy (ROP SČ). Analýzu provedu pomocí řízených rozhovorů s lidmi, kteří jsou za čerpání evropských dotací v Nymburce přímo odpovědní. Odpovědný odbor se nazývá Odbor rozvoje a investic. Pro porovnání využiji řízené rozhovory s dalšími odpovědnými lidmi z obcí ve Středočeském kraji. V minulém i současném programovém období bylo podáno už několik žádostí o získání dotace, nejen dotace Evropské, na rozvoj infrastruktury ve městě. Vzhledem k dopravní důležitosti města se chci soustředit právě na rozvoj infrastruktury. To znamená, že se budu ve svém výzkumu soustředit na prioritní osu Doprava.

1.1 Cíle práce

Bakalářskou práci jsem rozdělil na dvě hlavní části, jsou jimi část teoretická a část praktická. V teoretické části nejdříve provedu rešerši podobných provedených analýz (pokud existují) dále popíši principy, na kterých je dotace postavena, na kterých funguje a kdo jsou nejčastější poskytovatelé dotací. Budu pokračovat regionální politikou v České republice, také strukturálními fondy a jejich rozdělením. V neposlední řadě se budu zabývat kohezní politikou České republiky a územními jednotkami pro výše zmíněné strukturální fondy. Pokračuji zaměřením se na evropské dotace, konkrétně na poskytovatele pro Středočeský kraj - Regionální operační program Střední Čechy, provedu charakteristiku, budu prezentovat oblasti podpory. Dále popíši jednotlivá programová období 2000-2006, 2007-2013, 2014-2020 a také Strategii Evropa 2020. Následuje už konkrétní popis města Nymburk, jeho historie, socioekonomická charakteristika, fyzicko-geografická charakteristika a historie města v čerpání evropských dotací. Teoretická část zahrnuje kapitoly 1–8.

V praktické části provedu analýzu přístupu k čerpání evropských dotací ve městě Nymburk. Zaměřím se především na problémy v oblasti časové náročnosti, složitosti administrace, individuální (náhodně) vzniklé problémy obce. Budu vycházet z analýzy Petra Zahradníka, kde definuji obecné problémy, které dále konfrontuji se všemi dotazovanými a zjistím, do jaké míry se tyto problémy v Nymburce objevují v porovnání s ostatními obcemi Středočeského kraje. Praktická část práce zahrnuje kapitoly 8–10.

Vedlejší cíle bakalářské práce: Pokusím se zjistit, zda se dá konkrétním problémům při podávání žádosti nějakým způsobem předcházet. Pokud ano, rád bych zjistil, zda se jim nějak předchází v podmínkách pro následující programové období 2014-2020.

V závěru provedu zmapování provedených Evropských dotací ve městě Nymburk. Vytvořím interaktivní mapu na serveru www.arcgisonline.cz kde budou znázorněny evropské projekty ve městě Nymburk, jejich celková finanční alokace, poskytovatel dotace, výše dotace i vlastní náklady. Vše bude podpořeno vlastní fotodokumentací.

2 Rešerše provedených analýz a diplomových prací

Během své rešeršní přípravy jsem se zaměřil na práce, kteří pracovali právě s podobnou problematikou, přičemž jsem zahrnul i některé studentské práce. Spoléhal jsem na jejich závěry, že se z nich poučím a třeba i použiji ve své vlastní bakalářské práci. Vyhledával jsem práce a analýzy, které se týkají primárně tématu Evropských dotací a ještě lépe, které analyzují přístup obce k čerpání zmíněných dotací.

Analýza čerpání fondu EU v České republice, Autor: Petr Zahradník, 2013

Petr Zahradník, uznávaný odborník, vytvořil analýzu, která se zabývá velmi aktuálním tématem. Zkoumá již ukončené programové období 2007 – 2013, vyhodnocuje jeho průběh a dopady na regiony. Dále také připravuje poučení pro programové období 2014 – 2020. Toto programové období již sice začalo, ale projekty stále nefungují, existují zatím pouze předběžné harmonogramy výzev pro předložení projektu.

Předmětem této analýzy je identifikace zásadních veličin a ukazatelů, které charakterizují dosavadní průběh nejen programovacího období 2007 – 2013, ale v mnohém i celý časový úsek od našeho vstupu do Evropské unie.

Na této analýze postavím své řízené rozhovory s lidmi, kteří s Evropskými dotacemi pracují a budu jejich názory a postřehy porovnávat s těmi ve městě Nymburk.

Budeme v období 2014 – 2020 čerpat lépe? Autor: Tomáš Kozelský, 2014

Tento internetový článek vychází z analýzy průzkumu malých a středních podniků a živnostníků ČR. Zabývá dosavadními zkušenostmi, postoji a také výhledem k novému dotačnímu období u municipalit i malých a středních podniků. Pro programové období 2014-2020 je celková finanční alokace pro Českou republiku bezmála 24 miliard eur. Z výsledků vyplývá, že 76% procent obcí plánuje požádat o evropskou dotaci (konkrétně z OPŽP a OP Doprava). Co se týká malých a středních podniků, tak tam je počet jiný, požádat hodlá 66% dotázaných firem (nejčastěji z operačních programů Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost a Výzkum, vývoj a vzdělávání).

Druhá část článku pojednává o příčinách absence žádostí o evropské dotace, a jak se budou firmy a obce na žádost připravovat. 90% dotázaných uvedlo, že administrativní náročnost je nejslabší stránkou v poskytování dotací od Evropské unie. Jako další byly uváděny nadměrné kontroly a roztříštěnost zdrojů informací – tento problém pociťují nejvíce obce. Bezmála polovina dotázaných se bude na následující období připravovat ve

spolupráci s poradenskou firmou. Pouze 23% obcí bude čerpat samostatně a informace bude čerpat hlavně z webů ministerstev a agentur.

Třetí a poslední část článku ukazuje, že většina obcí i podniků bude financovat projekt z vlastních zdrojů. Zhruba čtvrtina obcí by mohla peníze shánět skrze bankovní úvěry, čímž se pro banky otevírají nové možnosti, neboť tento trend nabírá na síle.

Problematika čerpání prostředků ze strukturálních fondů v České republice: překážky limitující plynulé čerpání z fondů, Lucie Zimmermannová, Lenka Brown, Praha, 2013

Jedná se o článek, který vznikl v rámci projektu Analýza stávajících územních aspektů politiky rozvoje venkova v rámci nekončících reforem SZP EU (společná zemědělská politika). Představuje pohled na tři programová období, která v České republice probíhala – předvstupní 2000 – 2004, zkrácené období 2004 – 2006 a nakonec minulé období 2007 – 2013.

Výzkumnou otázkou jsou bariéry během všech tří období, hlavně zda měly tyto překážky při čerpání nějaký vývoj. Dalo by se říci, že se víceméně opakují a objevují ve všech třech programových obdobích zejména nedostatečná administrativní kapacita, přemrštěná byrokratická zátěž, nevyhovující propagace a komunikace a nedokonalý monitorovací systém.

Analýza dopadů čerpání dotace, autorka: Barbora Plášilová, Brno, 2011

Diplomová práce, která analyzuje dopady čerpání dotace, ale nikoliv na municipální úrovni, ale právě na úrovni podniku. Autorka se věnovala vlivu, který mají dotace na majetkovou a kapitálovou strukturu podniku. Výsledky její práce se ovšem týkají hlavně ekonomického oboru a navíc na úrovni podniku. Pro mou práci by bylo zajímavější, kdyby se autorka věnovala právě vlivu dotací na rozpočet města a z toho vyplývajícího množství investic.

Využití prostředků z fondů EU ve vybrané obci, autorka: Kateřina Čočková, Brno, 2013

Autorka této bakalářské práce se zaměřila na zkoumání Mikroregionu Slušovicko a postupovala stejnou metodou, kterou jsem zvolil já, tedy přímá setkání s lidmi odpovědnými za evropské projekty a studium dokumentů. Bohužel ve své praktické části pouze hodnotila množství peněz, které jsou využívány k čerpání evropských dotací, a které k čerpání dotací ze státního rozpočtu. Dále zjistila, že obce nečerpají kvůli náročné

administrativě. S tímto já ve své bakalářské práci začínám a pokusím se tento problém analyzovat hlouběji.

Dotace poskytnuté právníkům osobám ze státního rozpočtu, autorka: Jitka Jadrná, Brno, 2013

Autorka se ve své bakalářské práci zaměřila na slabá místa při čerpání dotací ze státního rozpočtu. Výsledky hovoří následovně, problémy se vyskytují tam kde žadatel (často obec) je nedostatečně připravený, což se týká převážně finančních prostředků, které nejsou k dispozici, když je to potřeba. Pak už se jedná o porušení rozpočtové kázně. Toto téma se bude týkat i mé bakalářské práce, ale půjde o dotace evropského charakteru.

Víceleté dotace v oblasti kultury na municipální úrovni, autorka: Thuong Hien Ngo, Brno, 2014

Bakalářská práce zkoumala pouze sektor kultury ve vybraných městech v ČR s různým počtem obyvatel. Autorka se setkala s velmi zajímavým problémem a tím je, že financování projektů ve městech není zveřejněno, pokud ano tak často velmi všeobecně či nedostatečně. Její práci to muselo samozřejmě hluboce ovlivnit. Zároveň též našla podobné znaky při čerpání dotací. Může se to zdát překvapující, ale i z mé praxe jsem se dozvěděl, že každé město má svůj vlastní „recept“ na čerpání dotací. I tyto skutečnosti budou hrát v mé bakalářské práci zásadní roli.

Tento přehled analýz mi poskytl inspiraci pro mou vlastní analýzu. Podstatnou analýzou pro mne byla práce Petra Zahradníka, o kterou se své práci opírám. Studentské práce mne inspirovali k provedení, kterým je kvalitativní analýza, založená na řízených rozhovorech s odborníky. Následující kapitola bude definovat základní principy dotace.

3 Dotace

V této kapitole objasním základní princip a terminologii používanou v dokumentech Evropské unie. Dále pak typy dotací a jejich rozdělení podle různých autorů. Důležité je také rozdělení poskytovatelů těchto dotací či grantů, které je velice pestré.

3.1 Základní princip

Vycházím z internetového portálu www.dotaceonline.cz, který přehledně objasňuje fungování projektového cyklu, vychází primárně z dokumentů Ministerstva financí České republiky.

Základním principem grantů je možnost odstartování projektů. Důležité je, že finanční prostředky, nutné ke spuštění projektu není nutné vracet, pokud vše proběhlo dle platné legislativy. Jak už bylo řečeno, tak granty jsou určeny na podporu projektů. Tyto granty nepřichází automaticky, předchází jim výzvy k předkládání projektů. Cesta k získání grantu není snadná, její součástí je náročná práce při psaní žádosti o grant a neschází ani osobní riziko lidí, kteří o grant žádají (MMR 2015b).

3.2 Definice

V textu se objevuje slovo grant a dotace, nyní bych rád vysvětlil základní rozdíly mezi těmito termíny. Čerpal jsem z Příručky pro příjemce grantu od Ministerstva financí České republiky.

„Grant – příslib peněžních prostředků ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnutých právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel před vydáním příslušného právního aktu o přidělení finančních prostředků.

Dotace – peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel vydáním příslušného právního aktu o přidělení finančních prostředků.

Otevřená výzva – systém udělování grantů na projekty, a to na základě vyhlášení výzvy k předkládání žádostí.

Projekt – ucelený soubor činností realizovaných na základě schválené žádosti o grant. Jedná se o projekt realizovaný v rámci programu či sub-projekt realizovaný v rámci malého grantového schématu.

Způsobilé výdaje – výdaje vynaložené na stanovený účel a v rámci období stanoveného v právních aktech o přidělení finančních prostředků, které jsou v souladu s Nařízením a dalšími pravidly stanovenými Výborem finančních mechanismů, Ministerstvem zahraničních věcí Norska, Kanceláří finančních mechanismů, Národním kontaktním místem nebo zprostředkovatelem pro daný program.“ (Ministerstvo financí ČR, 2015, s. 6)

3.3 Typy dotací

Ing. Olga Hanzlová vycházející z publikace Účetnictví neziskového sektoru uvádí, že dotace v praxi rozlišujeme na dva různé typy:

Dotace na pořízení dlouhodobého majetku - označované jako investiční, musí se o ně žádat

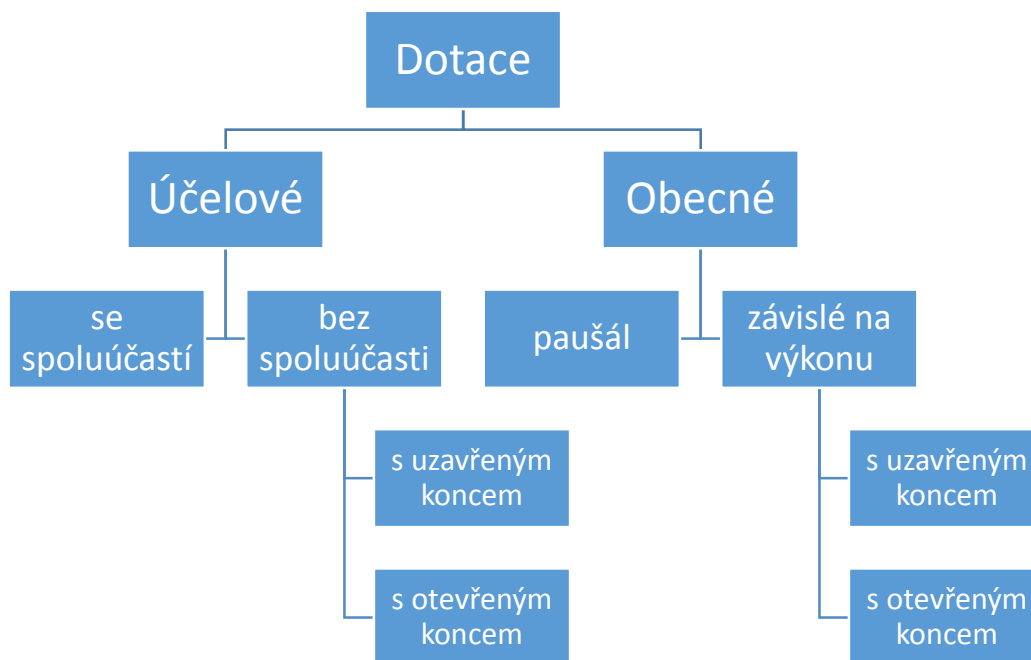
Dotace na provoz – neinvestiční (Hanzlová 2004).

S. J. Bailey uvádí, že existují též dva druhy dotací, ale jeho vysvětlení a rozdělení je dle mého názoru mnohem konstruktivnější.

Účelové dotace – „dělí se na dotace se spoluúčastí a bez spoluúčasti. Dotace bez spoluúčasti jsou dotace, které představují pevnou (fixní) částku, přičemž se nepožaduje spoluúčast příjemce na financování. Pokud má dotace formu určitého procentního podílu na celkově vynaložené částce, jde o dotace se spoluúčastí. Dotace se spoluúčastí se posléze člení na dotace s uzavřeným a otevřeným koncem.“ (Bailey, 1999, s. 181)

Obecné dotace – „člení se na paušální a dotace závislé na výkonu (výkonové). Paušální dotací je fixní částka, u níž však není konkrétně určeno její použití. Tyto finanční prostředky je tedy možné použít na financování libovolných statků či služeb. Částka, která se poskytuje v rámci dotace dle výkonu, může být omezena (stanovení limitu). V tom případě se hovoří o dotaci s uzavřeným koncem. Pokud není částka nijak limitována, jde o dotaci s otevřeným koncem.“ (Bailey, 1999, s. 181)

Graf 1: Druhy dotací

Zdroj: Bailey, S. J., 1999. s. 181

3.4 Poskytovatelé dotace

„Poskytovatelem dotace je ústřední orgán státní správy nebo jiný subjekt určený zákonem, který může na základě zákona poskytnout dotaci nebo návratnou finanční pomoc ze státního rozpočtu.“ (Ministerstvo vnitra ČR, 2015)

Blažena Petrlíková vycházející též z publikace Účetnictví neziskového sektoru prezentuje následující poskytovatele dotací:

- Ústřední orgány státní správy (viz. zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů). V České republice působí tyto ústřední orgány státní správy, v jejichž čele je člen vlády.
- Úřady práce (viz. § 7 a násl. zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů).
- Akademie věd ČR (viz. zákon č. 283/1992 Sb., o Akademii věd České republiky, ve znění pozdějších předpisů).
- Grantová agentura ČR (viz § 36 a násl. zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje).
- Organizační složky státu určené zvláštním zákonem nebo PO (například Czechinvest viz. § 4a a násl. zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů (Petrlíková, 2006)).

Konkrétně v Nymburce se čerpá nejvíce z Operačního programu Životní prostředí (OPŽP) a také z Regionálního operačního programu Střední Čechy (ROP SČ). Dále bych uvedl právě ústřední orgány státní správy a konkrétně Ministerstvo pro místní rozvoj či Ministerstvo kultury.

V této kapitole byly objasněny základní principy dotace či grantu, dále pak různé odborné termíny, které jsou nezbytné pro orientaci v textu analýz. Co se týká poskytovatelů evropských dotací, tak pro město Nymburk je klíčový výše zmíněný výčet poskytovatelů. Tyto poskytovatele a fondy popíši v následující kapitole.

4 Regionální politika v České republice

Kapitola je zaměřena nejprve na rozdělení strukturálních fondů, dále pak na kohezní politiku, která ovlivňuje regionální politiku v České republice. Poslední subkapitolu tvoří územní jednotky pro strukturální a regionální politiku evropské unie – NUTS.

4.1 Strukturální fondy Evropské unie

Tyto fondy se staly hlavním nástrojem strukturální a regionální politiky Evropské unie. Vedle strukturálních fondů existuje také fond soudržnosti (kohezní fond), který poskytuje prostředky hospodářsky slabším zemím EU (více v kapitole Kohezní politika Evropské unie). Základním účelem strukturálních fondů je prostřednictvím rozvojových programů a rozvojových projektů pomáhat znevýhodněným regionům, včetně těch venkovských a zajistit v těchto oblastech vyrovnaný a udržitelný rozvoj. Dobře známým rysem podpory ze strukturálních fondů a fondů soudržnosti je fakt, že příjemce pomoci musí vyvinout značné úsilí a předložit velmi kvalitní projektové dokumenty (Wokoun, 2008, s. 329).

Tyto hlavní nástroje regionální a strukturální politiky Evropské unie pozitivně přispívají právě ke snižování regionálních rozdílů, ke zlepšování životního prostředí, v různé míře se podílí na zlepšování infrastruktury, podpoře výrobního prostředí, investic do lidských zdrojů a podpoře podnikatelského prostředí. Tento význam je pro hospodářskou a sociální soudržnost v Evropské unii nezastupitelný (Wokoun, 2008, s. 330).

4.1.1 Strukturální a investiční fondy

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

Tento regionální fond se zaměřuje na modernizaci hospodářství a jeho následné posilování. Podporovány jsou především investiční (infrastrukturní) projekty, jako je například stavba silnic, železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, podpora inovačního potenciálu podnikatelů, rozvoj a obnova sportovních areálů, rekonstrukce kulturních památek, výsadba regenerační zeleně, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, zavádění služeb elektronické veřejné správy, apod. (MMR 2015c).

Evropský sociální fond (ESF)

Evropský sociální fond podporuje rozvoj lidských zdrojů a zaměstnanost. Podporuje neinvestiční (neinfrastrukturní) projekty, jako je například rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež, etnické menšiny,

znevýhodněné skupiny obyvatel, inovativní vzdělávací programy pro zaměstnance, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti (MMR 2015c).

Fond soudržnosti (FS)

Který je též nazýván Kohezní fond, je na rozdíl od strukturálních fondů určen na podporu rozvoje chudších států, nikoli však regionů. Podobně jako u evropského fondu pro regionální rozvoj jsou z něj podporovány investiční (infrastrukturní) projekty, avšak s rozdílem zaměření. Jedná se stále o dopravní infrastrukturu, ale většího rozsahu, například transevropské sítě. Dále ochranu životního prostředí, oblast energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie (MMR 2015c).

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)

Jedná se o finanční nástroj, kteří slouží výhradně k podpoře venkovských oblastí, což spadá do společné zemědělské politiky Evropské unie. Finanční prostředky z tohoto fondu jsou používány na zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšení životního prostředí, krajiny či kvality života ve venkovských oblastech a k diverzifikaci hospodářství venkova (MMR 2015c).

Evropský námořní a rybářský fond (EMFF)

Tímto fondem rozumíme nástroj pro finanční podporu rybolovu, který spadá do společné rybářské politiky Evropské unie. Jsou podporovány projekty vedoucí k vyšší konkurenceschopnosti a ochraně životního prostředí. Dále financuje aktivity, které se týkají mořského i vnitrozemského rybolovu (například odbahnění rybníků), investice do modernizace zpracovatelského průmyslu, modernizace pravidel, podpora likvidace už nedostačujících plavidel, zlepšení akvakultury (MMR 2015c).

4.1.2 Ostatní fondy

Následující fondy už nepatří k fondům ESIF – Evropské strukturální a investiční fondy.

Fond solidarity

Tento fond poskytuje rychlou a flexibilní finanční pomoc v případě velké přírodní katastrofy. O pomoc může žádat pouze členský stát, pokud škody přesahují 0,6% HDP postiženého státu. V rámci tohoto fondu lze též financovat preventivní opatření proti těmto přírodním katastrofám (MMR 2015c).

Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EFG)

Z tohoto fondu jsou financovány projekty na pomoc pracovníkům propuštěným ze zaměstnání z důvodu globalizace. To znamená v případě bankrotu velkého podniku či při přemístění výrobní budovy za hranice území Evropské unie. Případně, pokud je v určitém regionu v jednom odvětví propuštěno mnoho lidí najednou. Žádat mohou pouze členské státy Evropské unie (MMR 2015c).

4.2 Kohezní politika Evropské Unie

Dle Zahradníka je Česká republika v rámci Evropské unie stále vnímána jako podrozvinutá ekonomika, čili by měla být v pozici zastávce tradiční a silné kohezní politiky, jejímž cílem je pomoci méně rozvinutým regionům a lokalitám. To znamená, aby probíhal tzv. konvergenční proces, díky kterému dojde ke zmenšení rozdílů mezi regiony. Cílem je tedy růst méně rozvinutých ekonomik, aby byly schopné se zapojit a reálně využívat Jednotného vnitřního trhu Evropské unie a dalších forem vzájemné součinnosti na poli EU. To znamená, že Česká republika by neměla rezignovat na svůj posun v minulém programovém období 2007 – 2013 ani na globální okolnosti, které dodávají kohezní politice dodatečný rozměr. Tento globální rozměr má vliv na nástroje podporující konkurenceschopnost a dynamiku ekonomického vývoje, který je v úzkém spojení se sociálním a environmentálním aspektem. Tyto vlivy a jejich dopady lze vyhodnocovat na úrovni regionu NUTS 2 (Zahradník, 2013, s. 5).

Česká republika by neměla vnímat kohezní politiku jen jako nadstavbu či dodatečné fiskální redistribuce. Základem by měl být integrovaný přístup k rozvoji regionu a lokalit, který je při rozdělování národních a regionálních zdrojů zohledňován velmi zanedbatelně. Podstatou již zmíněného integrovaného přístupu je nabídka intervencí, které jsou zaměřené na konkrétní místo či území (region, sub-region, lokalita), a které umožní komplexně využít rozvojový potenciál při efektivním využití veřejných finančních zdrojů. Naproti tomu lze srovnávat se vzájemně izolovanými, fragmentovanými podporami sektorů, ve kterých se nebere ohled na jejich vzájemnou provázanost (Zahradník, 2013, s. 5).

V zájmu České republiky je neprosazovat žádné revoluční změny v pravidlech kohezní politiky EU po roce 2013. Především však neustupovat ve snaze podporovat zaostalé regiony a méně vyspělé členské státy, které mají omezené právo pro financování svého rozvoje. Pro Českou republiku však není postavení příliš dobré, neboť mezi členskými

státy se ocitá na pozici relativně nejrozvinutějších za Kyprem, Maltou a Slovinskem, na druhou stranu před Řeckem či Portugalskem. Totéž platí i pro pozici jednotlivých regionů v České republice, jelikož se žádný z nich nenachází v množině těch nejchudších, to znamená pod 50% unijního průměru, ve kterých se nachází přibližně šestina regionů soudržnosti (NUTS II) v Evropské Unii (Zahradník, 2013, s. 6).

Klíčovou ambicí pro Českou republiku by v současném programovém období 2014 – 2020 mělo být využití pozice země, která stále patří mezi porozvinuté ekonomiky oproti průměru Evropské unie. Je patrné, že konvergenční proces by měl pokračovat a Česká republika by se měla přiblížit a snad i dosáhnout průměru Evropské Unie. To ovšem znamená, že Česká republika by měla být připravena na kvalitativně náročnějších oblastí, které směřují k podpoře konkurenceschopnosti. To by mělo být strategickým cílem nad rámec časového horizontu současného programovacího období 2014 – 2020 (Zahradník, 2013, s. 6).

4.3 Územní jednotky pro strukturální a regionální politiku v Evropské unii

V Evropské unii byla zavedena tzv. Nomenklatura územních statistických jednotek – NUTS (pochází z francouzštiny – La nomenclature des unités territoriales statistiques). Jejich ustanovení má význam jednak pro statistické potřeby Eurostatu (se sídlem v Lucemburku) a jednak pro účely zařazení konkrétních regionů různé úrovně pod jednotlivé cíle regionální a strukturální politiky Evropské unie (Wokoun, 2008, s. 335).

„Tyto územní jednotky byly posléze stanoveny v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 ze dne 26. května 2003 o vytvoření společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS.“ (Wokoun, 2008, s. 335)

Hlavním cílem toho nařízení je vytvoření společné statistické klasifikace územních jednotek – NUTS, která by umožňovala sběr, sestavování a šíření harmonizovaných regionálních statistik v Evropském společenství do roku 2009, kdy byla podepsána Lisabonská smlouva. Klasifikace NUTS je hierarchická a rozděljuje členské státy na územní jednotky (Wokoun, 2008, 335). Jak ukazuje následující obrázek č. 1.

Obrázek 1: Klasifikace NUTS

Zdroj: Wokoun, 2008, s. 335

Každý členský stát Evropské unie může rozhodnout o dalším hierarchickém členění svého území, přičemž je dále členěna úroveň NUTS 3. To znamená, že každý stát má právo si ustanovit podrobnější územní členění. Prvním kritériem pro stanovení územních jednotek jsou stávající správní jednotky členského státu. Správní jednotkou rozumíme zeměpisnou oblast se správním orgánem, který má pravomoc přijímat politická nebo správní rozhodnutí pro oblast, která náleží jeho právnímu a institucionálnímu rámci. Při stanovení územních jednotek je nutno vycházet také z jejich komplementarity (tzn. řádově vyšší jednotky, jsou tvořeny určitým počtem celých nižších jednotek) a sledovat i velikost v praxi Evropské unie (Wokoun, 2008, s. 335).

V příslušném nařízení Evropského parlamentu a Evropské rady č. 1059/2003 o společné klasifikaci územních jednotek pro statistiku je stanovena minimální a maximální hodnota, která je dána počtem obyvatel, pro tři základní úrovně NUTS regionů (Wokoun, 2008, s. 336). Hodnoty počtu obyvatel jsou uvedeny v následující tabulce č. 1.

Tabulka 1: Hodnoty (počet obyvatel) pro tři základní úrovně NUTS regionů

Úroveň	Minimum	Maximum
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Zdroj: Wokoun, 2008, s. 336

Čísla uvedená v tabulce jsou ovšem pouze orientační, neboť úrovně NUTS 3 (kraje) připadá i kraj Středočeský, jehož počet obyvatel činí zhruba 1 300 000. Město Nymburk leží ve Středočeském kraji a jeho přesná poloha je vyznačena v mapě (viz. příloha č. 1).

NUTS 1 – Jedná se o územní jednotku typu velkých oblastí, jako jsou například celé země či makroregiony daného státu. NUTS 1 je největší srovnávací jednotkou, z čehož vyplývá, že je tvořena několika jednotkami na úrovni NUTS 2. Příkladem může být právě Rakousko či Belgie, které se shodně dělí na tři územní jednotky NUTS 1. S ohledem na určitou analogii se srovnatelnými zeměmi Evropské unie a na historické geografické podmínky České republiky by bylo vhodné uvažovat o dvou až třech jednotkách NUTS 1 (např. Čechy, Morava, Praha (Wokoun, 2008, s. 336)).

NUTS 2 – „Region soudržnosti“ územní jednotka, která je řádově nižší a odpovídá úrovni středního článku územně správního členění daného státu. V České republice tuto úroveň lze použít pouze v případě právě Středočeského kraje, ale další kraje jsou příliš malé co

do počtu obyvatel (např. Královéhradecký a Liberecký). Proto se tvoří jednotky NUTS 2 až jejich spojením v jeden region soudržnosti (Wokoun, 2008, s. 337).

NUTS 3 – Hovoříme zde o správní jednotce vesměs odpovídající úrovni nejnižšího územně správního regionu státní správy (úroveň okresů a případně krajů). U menších států Evropské unie se jejich velikost pohybuje okolo 200 000 – 400 000 obyvatel (Wokoun, 2008, s. 337).

„Lokální administrativní jednotka první hierarchické úrovně (LAU 1) dříve NUTS 4 – není legislativně vymezena a jako územní jednotka není v řadě států Evropské unie určena.

Lokální administrativní jednotka druhé hierarchické kategorie (LAU 2) dříve NUTS 5 – také není legislativně vymezena, je nejmenší lokální jednotkou, zpravidla na úrovni obce.“ (Wokoun, 2008, s. 337)

V kapitole jsem postupně interpretoval strukturální a investiční fondy, jejich hlavní cíle a oblasti podpory. Dále jsem popsal fungování kohezní politiky a postoj České republiky nejen v programovém období 2007 – 2013, ale i vizi do budoucna, ve které by Česká republika měla pokračovat. Nakonec jsem definoval územní jednotky pro strukturální a regionální politiku ČR – NUTS, v rámci tohoto rozdělení jsem umístil město Nymburk do mapy v příslušné nomenklatuře územních statistických jednotek (Střední Čechy).

5 Regionální operační program Střední Čechy a Regionální rada

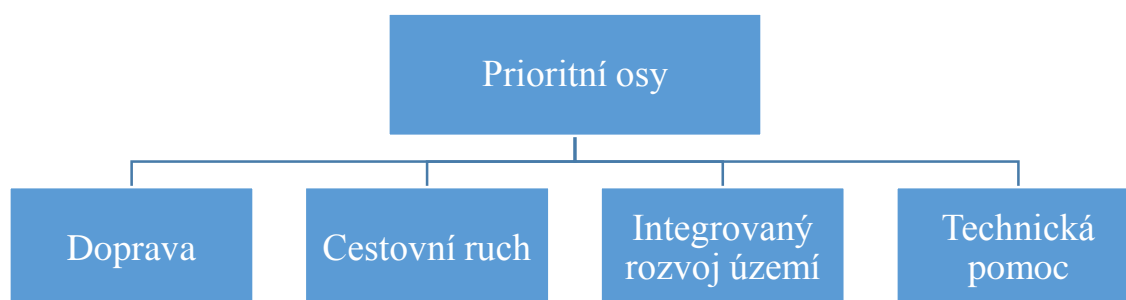
V této kapitole navazuji na kapitolu předešlou. Přikročím k poskytovateli dotace pro Středočeský kraj – ROP SČ a k jeho oblastem podpory. Protože svou práci orientuji na dopravní politiku, tak jí věnuji závěr této kapitoly. Popíši, na jakém principu současně funguje a jaké jsou 3 hlavní cíle do budoucnosti.

Regionální operační program Střední Čechy je určen pro čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie, z názvu vyplývá, že tento operační program je zaměřen na region soudržnosti NUTS II (rozumíme nomenklatura územní statistické jednotky) Střední Čechy, který je jako jediný totožný s územím Středočeského kraje. Tematické operační programy mají pod svou kontrolou příslušná Ministerstva (např. OPŽP – Ministerstvo životního prostředí). Tak regionální operační programy mají ve své kompetenci

Regionální rady, konkrétně jejich výkonné složky, kterými jsou Úřady Regionálních rad (ROP SČ, 2014b, s. 5).

Regionální operační program Střední Čechy je zaměřen na čtyři hlavní oblasti regionálního významu (prioritní osy), které jsou uvedeny v následujícím grafu č. 2.

Graf 2: Prioritní osy

Zdroj: ROP SČ, 2014b, s. 5

V rámci těchto prioritních os můžete na základě výzvy k předložení projektu podat svou žádost o dotaci. Dotace vám bude udělena na základě posouzení komise, která váš projekt ohodnotí. Výše dotace, kterou můžete získat, není fixní, ale pohyblivá v závislosti na typu žadatele a též na typu projektu, kterého se vaše žádost týká. Pokud je vaše žádost schválena a je podepsána tzv. Smlouva o dotaci, tak je vám přidělen status příjemce podpory (ROP SČ, 2014b, s. 5).

„Globálním cílem ROP Střední Čechy v roce 2013 (na konci programového období) bylo vytvoření co nejpříznivějších podmínek pro dynamický růst HDP v regionu a pro zajištění vysoké kvality života obyvatel větších či menších měst i venkova prostřednictvím zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání, bydlení a cestovní ruch.“ (ROP SČ, 2014a, s. 3)

Nyní se budu věnovat programovému období v letech 2007 – 2013 neboť bylo pro Českou republiku jako jediné úplné a existují pro něj tak kvalitní podklady. Současné programové období 2014 – 2020 je teprve na svém začátku.

V programovém období na léta 2007–2013 byl pro Regionální operační program Střední Čechy připravena celková alokace finančních prostředků cca 15 mld. Kč. Zatím neměla Česká republika možnost vyčerpat z fondů Evropské unie takové množství finančních prostředků. Nepředpokládá se, že by se tato možnost měla v budoucích programových obdobích opakovat. ROP SČ v České republice patří mezi operační programy s nejlepšími

výsledky. Finanční prostředky z fondů evropské unie na podporu dopravy, cestovního ruchu či jiného rozvoje obcí jsou čerpány svými příjemci úspěšně. Příjemci rozumíme obec, město, Středočeský kraj a také soukromé subjekty (ROP SČ, 2014a, s. 4).

Dále se budu věnovat hodnocení žádostí po roce 2009 až do současnosti. V tomto období byla zavedena důsledná kontrola výběrových řízení. Tato kontrola je prováděna právním oddělením ROP SČ. Kontrole prochází soulad mezi tendrovou dokumentací a zákonem před vlastním výběrovým řízením. Kontrolován je též vlastní průběh výběru dodavatele, který musí být transparentní. Tato opatření jsou zavedena z důvodu včasného odhalení pochybení, a to ještě před zahájením financování projektu. Pokud by byly objeveny chyby, tak by muselo dojít ke korekci dané dotace projektu. Tato důsledná kontrola výběrových řízení ex ante (předběžné hodnocení) není běžná a v České republice spíše výjimečná (ROP SČ, 2014a, s. 5).

Zjištění míry chybovosti v oblasti evropských dotací prověřuje Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ). Ten v létě 2012 kontroloval Regionální operační program Střední Čechy.

„Z kontrolovaného vzorku byla vyčíslena chybovost pouhých 1,4 % (což je pod 2 % chybovostí, při které Evropská komise uděluje programům sankce). Nejvyšší kontrolní úřad v ROP SČ zkontroloval projekty za 545,1 mil. Kč a dílčí nedostatky shledal v hodnotě pouhých 7,6 mil. Kč.“ (ROP SČ, 2014a, s. 5)

V tomto vzorku je včleněna také nechvalně známá a medializovaná kauza Davida Ratha. Můžeme proto diskutovat o relevanci těchto dat.

Tabulka 2: Počet podaných žádostí a počet schválených žádostí v letech 2007 - 2013

Název prioritní osy	Doprava		Cestovní ruch			Integrovaný rozvoj území		
	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3
Číslo oblasti podpory								
Počet podaných žádostí	310	120	159	117	74	58	373	577
Počet schválených žádostí	172	86	29	50	38	49	160	207

Zdroj: ROP SČ, 2014a, s. 6

Tabulka 3: Veřejné prostředky - alokovaná částka a proplacená částka v letech 2007 – 2013

Název prioritní osy	Doprava		Cestovní ruch			Integrovaný rozvoj území		
Číslo oblasti podpory	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3
Alokovaná částka v mil. Kč	5636,6	1306,2	764,3	1613,3	161,7	1300,3	3817,1	2365,3
Proplacená částka v mil. Kč	3157,0	1464,7	524,7	1092,9	156,0	494,5	3246,4	2188,2

Zdroj: ROP SČ, 2014a, s. 8

5.1 Prioritní osa Doprava

Nejprve je potřeba definovat proč vlastně Evropská unie potřebuje politiku Dopravy. Určitě není novinkou, že efektivní dopravní infrastruktura je základním předpokladem fungování evropského, ale nejen evropského obchodu, podmínkou pro hospodářský růst, dále ke vzniku pracovních míst a celkové prosperity regionu (Úřad pro publikace Evropské unie, 2014, s. 3).

„Dopravní sítě jsou základem dodavatelského řetězce a stojí na nich ekonomika každé země. Díky dopravě se může distribuovat zboží a lidé mohou cestovat. Doprava zabraňuje izolaci sídel, spojuje nás a umožňuje nám vést kvalitní život.“ (Úřad pro publikace Evropské unie, 2014, s. 3)

Je důležité zmínit, že dopravní politika byla jednou z prvních společných politik současně Evropské unie. Podle Římské smlouvy v roce 1957 byla totiž považována za zásadní pro realizaci tří ze čtyř svobod společného trhu a jsou jimi volný pohyb:

1. osob
2. služeb
3. zboží

„Dopravní politika EU vždy zaměřovala na překonání překážek mezi členskými státy a vytvoření jednotného evropského dopravního prostoru, v němž probíhá spravedlivá hospodářská soutěž mezi čtyřmi různými druhy dopravy.“ (Úřad pro publikace Evropské unie, 2014, s. 3)

1. silniční
2. železniční
3. leteckou
4. vodní

Doprava v současnosti zaměstnává přibližně 10 milionů lidí, což představuje 4,5 % celkové zaměstnanosti v Evropské unii a má zhruba stejný podíl (v %) na hrubém domácím produktu. „Námořní doprava přepravuje 90 % zahraničního obchodu EU.“ (Úřad pro publikace Evropské unie, 2014, s. 3) To znamená, že dopravní propojení má klíčovou roli pro současné evropské hospodářství.

5.2 Dopravní politika Evropské unie

Pokud má být Evropský vnitřní trh kompletní, tak je nezbytné, aby byly propojeny všechny členské státy Evropské unie. V tom případě musí být vybudována chybějící infrastruktura a odstraněna řada nejen technických, ale i administrativních překážek. Administrativní překážky mohou ovlivnit hospodářskou soutěž a přístup k trhu. Evropská unie se snaží o odstranění neprůjezdných míst a plynulost dopravy a s ní souvisejícím obchodem (Úřad pro publikace Evropské unie, 2014, s. 6).

„Konečným cílem je vytvořit jednotný evropský dopravní prostor, aby se výkonnost celého odvětví dopravy optimalizovala, z čehož budou mít prospěch všechny strany a Evropa bude i nadále konkurenceschopná. Musí tedy být k dispozici vysoce kvalitní dopravní infrastruktura a služby, které se mohou opřít o výsledky výzkumu, inovace a stabilní, dlouhodobě financování.“ (Úřad pro publikace Evropské unie, 2014, s. 6)

Evropská unie má 3 budoucí cíle v oblasti Dopravy:

1. „Klást v celé Evropě důraz na dosažení optimálního propojení různých druhů dopravy: silniční, železniční, letecké a vodní (námořní i vnitrozemské).
2. Pokročit v práci na transevropské dopravní síti a vybudovat hladké a vysoce kvalitní propojení, aby se mohl rozvíjet vnitřní trh, což zkvalitní služby z pohledu cestujících.
3. Podporovat investice do dopravy, tj. zajistit patřičné vnitrostátní a evropské regulační prostředí.“ (Úřad pro publikace Evropské unie, 2014, s. 19)

Tato kapitola shrnuje základní informace o poskytovateli dotace pro Středočeský kraj, kterým je Regionální operační program Střední Čechy. Důležité jsou prioritní osy, kterým se ROP SČ věnuje a dále pak jeho prioritní osa Doprava. Dopravní politiku a její cíle jsou definovány v závěru kapitoly.

6 Programová období

V následující kapitole budu hovořit o programových obdobích, se kterými má Česká republika zkušenosti. Nejprve předvstupní období 2000 – 2004, přes zkrácené programové období 2004 – 2006, programové období 2007 – 2013 a nakonec programové

období 2014 – 2020. Na to navazuje právě Strategie Evropa 2020, která tvoří základní strategický rámec rozvoje konkurenceschopnosti Evropy do roku 2020.

6.1 Předvstupní období 2000 - 2004

Dle Zimmermannové a Brownové bylo v České republice od roku 2000 do svého vstupu do EU umožněno čerpat ze tří předvstupních programů, které se nazývaly PHARE, SAPARD, ISPA, jsou vysvětleny níže. V porovnání se standardními programy řádného programového období a jejich pravidlům se lišily především objemem poskytovaných finančních prostředků, jednalo se o prostředky, které byly řádově nižší, než kdyby byla Česká republika v té době členským státem Evropské unie. Mimo jiné byl nižší i počet programů, ze kterých byla možnost čerpat. To mohlo zjednodušit orientaci potenciálním příjemcům dotace a též agenturám, které se zabývaly poradenstvím v této oblasti (Zimmermannová, Brown, 2013, s. 2).

- „Program SAPARD - Special Action Programme for Agricultural and Rural Development - byl předvstupním nástrojem určeným pro zavádění aquis communautaire (existující evropské právo) v rámci společné zemědělské politiky a pro realizování strukturálních změn v oblasti zemědělství a venkova; po povodních v roce 2002 z něj bylo možné financovat i protipovodňová opatření či odstraňování škod.
- Program ISPA - Instrument for Structural Policies for Pre-Accession, byl určen k poznání mechanismu velkých projektů financovaných z Fondu soudržnosti, tedy k velkým infrastrukturním projektům v oblasti životního prostředí a v oblasti dopravy.
- Program PHARE - Poland and Hungary Assistance to the Restructuring of the Economy - hlavním cílem vydávaných finančních prostředků z tohoto programu bylo plnění Kodaňských kritérií.“ (Zimmermannová, Brown, 2013, s. 3)

Jak uvádí Zimmermannová a Brownová, tak sledování čerpání z operačních programů nebylo tak důkladné jak je tomu dnes. Dalo by se říci, že toto období sloužilo pro státy vstupující do Evropské unie jakožto „cvičné hřiště“ na kterém mělo dojít k pokusům a první práci s evropskými projekty v rámci pravidel strukturálních fondů (Zimmermannová, Brown, 2013, s. 4).

6.2 Zkrácené programové období 2004 – 2006

Česká republika přistoupila do sedmiletého programového období 2004 – 2006 až v jeho druhé polovině. To znamenalo v první řadě, že musela přijmout evropský legislativní a institucionální rámec, který byl spojen s implementací politiky, a neměla žádnou možnost jejího ovlivnění. Tato možnost přišla až v následujícím programovém období (Zimmermannová, Brown, 2013, s. 5).

Když Česká republika vstoupila do Evropské unie, tak až do konce řádného programovacího období (2004-06) měla možnost čerpat z celkové alokace 80 mld. Kč (zdroj: www.strukturalni-fondy.cz). Termínem 31. 12. 2006 se tedy rozumí den, kdy se ukáže, zda Česká republika jako nový člen evropské unie dokáže, získat maximum nabízených finančních prostředků a tedy, zda jsou požadavky na rozpočet EU dostatečné či přehnané s ohledem na absorpční kapacitu české republiky. Bylo taky možné analyzovat, zda je přestupní systém z předvstupního období nastaven ideálně či nikoli (Zimmermannová, Brown, 2013, s. 5).

6.3 Programové období 2007 – 2013

Toto programové období interpretuji na základě studie jako první, kdy je Česká republika po celou dobu jeho trvání členským státem evropské unie. Tomu napovídá maximální možná výše finančních prostředků, které jsou určeny na sociální a také hospodářskou soudržnost. V programovém období 2007 – 2013 měla Česká republika k dispozici celkovou alokaci cca 752,70 mld. Kč. (zdroj: www.strukturalni-fondy.cz). Což je samozřejmě masivní navýšení alokace v porovnání s předchozím obdobím. Česká republika se dá tedy považovat s touto finanční alokací jako velice úspěšná. To ovšem vyplynulo z jejího politického vyjednávání v přípravné fázi (Zimmermannová, Brown, 2013, s. 10).

Z politických jednání vyplývá, že Česká republika získala 26 operačních programů (i přes snahu evropské komise o zjednodušení systému rozdělování dotací), celkem osm z nich bylo zaměřeno tematicky: Integrovaný operační program, OP Podnikání a inovace, OP Životní prostředí, OP Doprava, OP Vzdělávání a konkurenceschopnost, OP Výzkum a vývoj pro inovace, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Technická asistence. Další část byla zaměřena regionálně: ROP NUTS II Severozápad, ROP NUTS II Severovýchod, ROP NUTS II Střední Čechy, ROP NUTS II Jihozápad, ROP NUTS II Jihovýchod, ROP

NUTS II Moravskoslezsko, ROP NUTS II Střední Morava, OP Praha Konkurenceschopnost, OP Praha Adaptabilita (Zimmermannová, Brown, 2013, s. 10).

Zbylé operační programy patří k Evropské územní spolupráci: OP Mezeříregionální spolupráce, OP Nadnárodní spolupráce, ESPON 2013, INTERACT II, Cíl 3 ČR – Svobodný stát Bavorsko 2007-2013; OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko 2007-2013; Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko - ČR 2007-2013; Cíl 3 na podporu přeshraniční spolupráce 2007-2013 mezi Svobodným státem Sasko a ČR; Program přeshraniční spolupráce Slovenská republika - ČR 2007-2013 (Zimmermannová, Brown, 2013, s. 11).

6.4 Programové období 2014 - 2020

Při hledání informací zde vycházím z primárních zdrojů a tím je Ministerstvo pro místní rozvoj, dále doplňujícími informacemi z internetového portálu www.bussinessinfo.cz, který ovšem informace čerpá též z oficiálních internetových stránek Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva financí či Ministerstva dopravy.

Pro toto programové období je klíčová tzv. Dohoda o partnerství, která svým obsahem určuje a zavazuje pro jednotlivé programové dokumenty. Dohoda o partnerství je základním zastřešujícím dokumentem pro čerpání finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondy). Neobsahuje však detailní informace o jednotlivých programech, tyto informace budou obsaženy až v samotných programech (MMR 2015a).

„Dohoda o partnerství byla definitivně schválena Evropskou komisí dne 26. srpna 2014, čímž byl ukončen téměř tříletý proces vyjednávání o tomto dokumentu.“ (MMR 2015a)

Příprava této Dohody spočívala v široké spolupráci různých aktérů v České republice či přímo v Evropské unii. To zahrnuje například zástupce Evropské komise a ostatních resortů. Z České republiky to jsou regionální i místní samosprávy, akademická sféra, neziskový sektor a též zaměstnavatelské a zaměstnanecké svazy. Spolupráce byla klíčová pro vznik kvalitního dokumentu, díky kterému je možné úspěšně čerpat finanční prostředky z Evropských strukturálních a investičních fondů.

Ministerstvo pro místní rozvoj uvádí kromě zavedení Dohody o partnerství také několik dalších novinek.

- „snížení počtu cílů na 2 (Investice pro růst a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce)
- vyčlenění 3 kategorií regionů podle parametrů jejich ekonomické výkonnosti
- nastavení systému předběžných podmínek
- vyšší měřitelnost přínosu podpořených operací (důraz na plnění stanovených indikátorů)
- finanční závislost na rychlosti a kvalitě čerpání (výkonnostní rámec)
- znovuzavedení pravidla N+3 pro časovou způsobilost výdajů
- vyšší míra uplatnění územně specifického přístupu a využití integrovaných nástrojů
- vyšší míra uplatnění finančních nástrojů na úkor dotací
- rozšíření a specifikace způsobů zjednodušeného vykazování nákladů
- zjednodušená a mezi fondy sblížená pravidla pro způsobilost výdajů
- zpřísnění pravidel pro vyplácení záloh členským státům“ (MMR 2015a).

V současné době existují předběžné harmonogramy vyhlášení výzev na rok 2015. Tyto předběžné harmonogramy vznikly po konzultaci s Ministerstvem pro místní rozvoj – Národním orgánem pro koordinaci (MMR-NOK (MMR 2015d)).

Předběžné harmonogramy obsahují následující informace pro potenciální žadatele. Je možné zjistit v jaké prioritní ose a v jakém specifickém cíli bude výzva vyhlášena. Je též možné zjistit, jak bude výzva zaměřena, tzn. na jaké podporované aktivity, pro jaké příjemce a též přibližné datum vyhlášení výzvy (MMR 2015d).

6.5 Strategie Evropa 2020

„Strategie Evropa 2020 představuje od června 2010 základní strategický rámec rozvoje konkurenceschopnosti EU do roku 2020. Její ambicí je nahradit Lisabonskou strategii rozvoje konkurenceschopnosti EU z roku 2000.“ (Zahradník, 2013, s. 16)

Strategie Evropa 2020 ve svém přístupu hovoří o překonávání důsledků, které způsobila ekonomická krize. Dále vyzývá k naplnění nových rozvojových výzev Evropské Unie, kdy by se měl lépe využívat znalostní potenciál, silněji respektovat ochranu životního

prostředí a zajistit sociální rozměr konkurenceschopnosti. Tato strategie samozřejmě reflektuje na možné limity a omezení. Zejména je to stav veřejných financí v drtivé většině počtu členských států Evropské unie (Zahradník, 2013, s. 17).

Jsou vymezeny tři skupiny prioritních oblastí, ke kterým jsou přiřazeny předběžné tematické priority kohezní politiky. Předpokládá se, že tyto tematické priority budou omezovat intervence strukturálních fondů a kohezního fondu v současném programovém období ve všech členských státech Evropské unie (Zahradník, 2013, s. 17).

Obsahové zaměření je následující:

1. Determinace ekonomického růstu prostřednictvím znalostních a inovačních faktorů s tematickými prioritami:
 - posílení výzkumu a technologického rozvoje, posílení inovací a „chytré“ specializace (smart specialisation)
 - zlepšení přístupu a využití kvality informací a komunikačních technologií
 - odstraňování překážek růstu malých a středních podniků
 - zlepšení kvality a výkonnosti vzdělávacích a školicích systému na všech úrovních a zvýšení účasti na terciárním a ekvivalentním vzdělávání
2. Vstřícnost vůči sociálnímu začleňování a averze vůči jakýmkoliv bariérám a formám diskriminace:
 - zvýšení zaměstnanosti (pracovní mobility, apod.), zlepšení kvality pracovních míst a snížení strukturální nezaměstnanosti
 - celoživotní učení a lepší dovednosti pracovní síly
 - sociální začleňování a boj s chudobou
3. Konkurenceschopnější, propojenější a ekologičtější ekonomický systém a aktivity:
 - dostupnost a cena energetických zdrojů – ekologizace hospodářství
 - korporátní restrukturalizace
 - rozvoj dopravní, komunikační a energetické infrastruktury a jejich vzájemná propojenost
 - integrovaná průmyslová politika
 - odstraňování překážek na Jednotném vnitřním trhu (Zahradník, 2013, s. 18)

Kapitola shrnula programová období, kterými Česká republika od roku 2000 prošla. Pro mou práci je nejdůležitější Strategie Evropa 2020, na kterou se odkazuji i ve své analýze, kterou zaměřuji na rozvoj dopravní infrastruktury.

7 Obec jako žadatel o dotace – město Nymburk

V této kapitole už přecházím od teorie, která se týká evropských dotací, k obci jako žadateli o dotaci – město Nymburk. Nejprve provedu stručnou fyzicko-geografickou a socioekonomickou charakteristiku města. Poté ovšem přejdu k čerpání dotací ve městě, konkrétně k odboru, který tuto funkci zajišťuje, až k přehledu čerpání v uplynulých letech.

7.1 Město Nymburk

Toto významné opevněné pravěké sídlo má svou lokalitu historického centra města doloženou řadou archeologických nálezů již z pozdní doby kamenné (3600 let před naším letopočtem). Již v době bronzové (2000 let před naším letopočtem) zde stálo hradiště, které bylo opevněné dřevěnou palisádou a vodním příkopem. Z pozdějších dob jsou zde doloženy stopy nejdříve Germánů a též Slovanů. Tisícileté sídlo na strategickém opukovém pahorku u brodu přes Labe bylo povýšeno do stavu města (Řehounek, 2012, s. 4).

Město Nymburk bylo založeno v roce 1275, někdy se uvádí rok 1270, a to za vlády Přemysla Otakara II. Toto město na Labi vzniklo spolu s působivým opevněním. Tyto hradby a vodní příkop, nebo alespoň její část, se zachovaly až do dnešní doby. V roce 1310 se zde ukrývala i Eliška Přemyslovna v důmyslných městských katakombách. V období husitských válek (po roce 1421) bylo město součástí pražského městského svazu, později do svazu tábořského. V období krále Jiřího z Poděbrad se zde konala četná setkání a jednání. Během třicetileté války, 16. 8. 1634 bylo město nejdříve vydrancováno a následně vypáleno Sasy. Trvalo desítky let, než se město z tohoto válečného šrámu vzpamatovalo, neboť následovalo ještě několik městských požárů. Nový rozvoj pro město představovala železnice, která byla k městu přivedena v roce 1870, jednalo se o trať Kolín - Nymburk - Mladá Boleslav. V oblasti byla vybudována nová nádraží, železniční kolonie (zástavby), cukrovar, školy, pivovar a další závody týkající se opravy lokomotiv či vagonů (Řehounek, 2012, s. 12).

Nejcennějšími historickými památkami ve městě jsou zbytky středověkého opevnění: část cihlových hradem a vodní příkopy (Malé a Velké Valy). Dominantou města je chrám sv. Jiljí (dříve sv. Mikuláše) na kostelním náměstí. Pochází z let 1280 - 1380, jedná se o vzácnou ukázkou gotické cihlové architektury, bohužel se už nedochoval v původní podobě, neboť byl poničen během třicetileté války. Dále stojí za zmínku presbytář bývalého kostela, kaple sv. Jana Nepomuckého z 13. století, která je pozůstatkem

rozsáhlého areálu kláštera dominikánů na břehu Labe (byl zrušen v roce 1785). Z renesančního období se zachovala Turecká věž, městská vodárna, městská radnice na náměstí, kostel svatého Jiří a několik měšťanských renesančních a barokních domů. V současnosti má město Nymburk necelých 15 000 obyvatel a je obchodním, průmyslovým a kulturním centrem v oblasti středního Polabí (Řehounek, 2012, s. 16).

Město Nymburk leží ve východní části Středočeského kraje na středním toku řeky Labe. Pravým přítokem řeky Labe na území města je řeka Mrlina. Jihozápadní hranice města je tvořena říčkou Výrovkou, která se však do Labe vlévá až za městem. Povrch města je převážně nížinný a průměrná nadmořská výška města činí 193 m n. m. Nymburk je vzdálen od východní hranice Prahy přibližně 35 km. K 29. 12. 2014 žilo v Nymburce 14 881 obyvatel (zdroj: ČSÚ). Celková výměra města činí 2 054 ha a dělí se na dvě části – Nymburk a Drahelice (Říha, 2010, s. 12).

Nymburk se nachází ve Středočeském kraji a je současně v regionu NUTS II (Region soudržnosti) Střední Čechy pro čerpání prostředků z Evropské unie. Samotný Středočeský kraj je největším krajem Česka, zabírá přibližně 14 % území ČR a žije v něm 12 % obyvatel ČR. Podle současného administrativního členění je na území kraje celkem 1 145 obcí, z toho 26 obcí má statut obce s rozšířenou působností (zdroj: www.kr-stredocesky.cz). Město Nymburk je též ORP (obec s rozšířenou působností). Ve správním obvodu ORP se nachází 39 obcí, v nichž k roku 2012 žilo 39 178 obyvatel (zdroj: RIS (Říha, 2010, s. 13)).

Město Nymburk je též členem dobrovolného sdružení obcí Mikroregion Nymbursko od 1. ledna 2005, kdy byl Mikroregion založen. Předmětem jeho činnosti je spolupráce obcí při zpracování místních programů rozvoje a jejich realizaci, společné řešení dopravní a technické infrastruktury, společná péče o životní prostředí, památky, podporu cestovního ruchu, agroturistiky, kultury, sportu, budování informačních center, realizace projektů regionálního významu, propagace svazku a jeho zájmového území a metodická pomoc při zajišťování finančních podpor pro členy svazku (Říha, 2010, s. 13).

7.2 Odbor rozvoje a investic

Tento odbor na Městském úřadě Nymburk má na starost právě Evropské dotace.

Výčet služeb, které odbor zajišťuje:

- „zpracování koncepčních a strategických programů pro rozvoj města v návaznosti na územní plán města
- zpracování investičních záměrů rozvoje města k zajištění realizace rozvojových programů města
- příprava předprojektové a projektové dokumentace včetně projednání s dotčenými orgány státní správy na investiční akce dle schválených požadavků správních útvarů města na výstavbu, rekonstrukce, modernizace a rozsáhlejší opravy zejména: domovního fondu města, dopravních staveb, inženýrských sítí, technologických celků apod.
- zajištění vlastního provedení investičních akcí dle schváleného rozpočtu města,
- zajištění výběrových řízení na dodavatelské firmy pro jednotlivé fáze investiční činnosti města
- výkon funkce stavebního dozoru na určených stavbách
- předávání dokončených investičních akcí do správy příslušnému útvaru města (odbor, příspěvková organizace, apod.)
- zpracování a vyhodnocování statistických hlášení o investiční činnosti města včetně benchmarkingových přehledů
- evidence veškerých faktur likvidovaných odborem včetně zpracování potřebných dokladů pro jejich likvidaci dle rozpočtové skladby
- zařazování ukončených investic do majetku města, v případě modernizace či technického zhodnocení stávajícího majetku zajištění navýšení jeho pořizovací ceny
- příprava a kontrola čerpání rozpočtu města za oblast investiční výstavby
- sledování a vyhodnocování fondů, grantů a dalších dotačních titulů EU a dalších státních, mezinárodních a zahraničních organizací z pohledu vhodnosti a použitelnosti pro město Nymburk včetně zpracování doporučení k realizaci
- zpracování projektů žádostí města o dotace na vybrané (schválené) akce, průběžnou kontrolu plnění stanovených podmínek, zpracování monitorovacích zpráv a závěrečného vyhodnocení
- poskytování nezbytné součinnosti při přípravě a realizaci regionálního rozvoje v souladu s §13a) zákona č. 248/2000 Sb., v platném znění
- zabezpečení přípravy rozvoje průmyslových zón města
- zabezpečování úkolů k rozvoji města vyplývajících z koncepčních a strategických programů města

- poradenská činnost z oblasti dotační politiky včetně pomoci při zpracování potřebných podkladů pro obce spadající do správního obvodu města Nymburk
- vedení agendy mikroregionu Nymbursko (v současnosti neplní funkci)
- zajišťování administrace činnosti odboru“ (Městský úřad Nymburk, 2015)

7.3 Historie čerpání dotací města

V této kapitole bych rád představil situaci čerpání evropských dotací města Nymburk za období září 2011 až březen 2014. Je zajímavé sledovat, jak se velikost dotace procentuálně mění, také různorodost poskytovatelů a jak se poskytovatelé v určitých obdobích mění. Pokud byla dotace poskytnuta z evropských zdrojů, tak jsem ji zvýraznil zeleně. Celkové sumy jsem zvýraznil červeně. Interpretace tabulek jsem uvedl vždy pod tabulku.

Dotace ukončené

Tabulka 4: Dotace ukončené ve městě Nymburk, zdroj: Žaneta Volfová, 2014

Projekt	Celková cena projektu	Dotace	Vlastní zdroje	Dotace v %	Poskytovatel dotace
Digitalizace kina Sokol Nymburk	2 835 680 Kč	550 000 Kč	2 285 680 Kč	19	MK
Separáční dvůr - úprava plochy, rozšíření	549 000 Kč	500 000 Kč	49 000 Kč	91	Středočeský kraj
Regenerace panelového sídliště Drahelice - ulice Letců R.A.F., I. etapa	6 088 099 Kč	4 000 000 Kč	2 088 099 Kč	66	MMR
Odstranění následků povodní v ORP Nymburk	162 828 Kč	162 828 Kč	0 Kč	100	SFŽP
Sportovní areál Veslák (správce)	600 000 Kč	150 000 Kč	450 000 Kč	25	Středočeský kraj
Celkem	10 235 607 Kč	5 362 828 Kč	4 872 779 Kč	52	

Zdroj: Žaneta Volfová, 2014

Tato tabulka zobrazuje dotace už ukončené. Na první pohled je vidět, že žádná z dotací nebyla financována z evropských peněz a celková cena projektů nebyla až tak vysoká. Pokud porovnáme tuto tabulku s tabulkou následující, která ukazuje dotace v realizaci, tak je vidět jasný rozdíl v trendu čerpání dotací města. Dle toho co vím, tak výše uvedené čerpání evropských dotací bylo do značné míry ovlivněno vedením města, které postrádalo zájem o tyto dotace.

Dotace v realizaci

Tabulka 5: Dotace probíhající ve městě Nymburk

Projekt	Celková cena projektu	Dotace	Vlastní zdroje	Dotace v %	Poskytovatel dotace
Revitalizace parku na Ostrově v Nymburce - I. etapa	1 975 081 Kč	1 276 771 Kč	698 310 Kč	65	OPŽP
Modernizace radiodiagnostického oddělení vč. digitalizace - nemocnice Nymburk	20 082 580 Kč	17 070 193 Kč	3 012 387 Kč	85	ROP SČ
Ulice Komenského Nymburk - rekonstrukce komunikace, 2. etapa	4 494 386 Kč	2 086 692 Kč	2 407 694 Kč	46	ROP SČ
Regenerace panelového sídliště Drahelice - ulice Letců R.A.F., II. etapa	6 858 274 Kč	4 000 000 Kč	2 858 274 Kč	58	MMR
Zateplení objektů v majetku města - MŠ Sluníčko	2 582 406 Kč	2 324 165 Kč	258 240 Kč	90	OPŽP
Zateplení objektů v majetku města - MŠ Karla Čapka	9 931 892 Kč	3 822 027 Kč	6 109 865 Kč	38	OPŽP
Zateplení objektů v majetku města - MŠ ZŠ Letců R.A.F.	15 383 956 Kč	5 218 909 Kč	10 165 047 Kč	34	OPŽP

Zateplení objektů v majetku města - Poliklinika Okružní	22 036 415 Kč	8 773 931 Kč	13 262 484 Kč	40	OPŽP
Celkem	83 344 992 Kč	44 572 689 Kč	38 772 303 Kč	53	

Zdroj: Žaneta Volfová, 2014

V této druhé tabulce je trend naprosto opačný, neboť s výjimkou jednoho projektu jsou všechny projekty podpořeny právě z evropských peněz, konkrétně z Operačního programu Životního prostředí. Z tohoto operačního programu se nejvíce čerpají finanční prostředky na zateplení objektů, konkrétně mateřských škol a Polikliniky. K těmto projektům byl Operační program Životní prostředí nastaven. Tento operační program samozřejmě není jediný, zastoupení má také Regionální operační program Střední Čechy.

Zde je uveden velice důležitý projekt Modernizace radiodiagnostického oddělení vč. digitalizace – nemocnice Nymburk a také rekonstrukce komunikace v ulici Komenského, se kterou budu pracovat ve své praktické části. Nejvíce zarážející je však finanční objem dotací v realizaci, je až 8x větší než u dotací ukončených.

Dotace podané

Tabulka 6: Dotace podané ve městě Nymburk

Projekt	Celková cena projektu	Dotace	Vlastní zdroje	Dotace v %	Poskytovatel dotace
Revitalizace parku na Ostrově v Nymburce - II. etapa	3 382 238 Kč	3 077 639 Kč	304 599 Kč	91	OPŽP
Revitalizace parku Ing. W. Hellwaga	1 189 783 Kč	892 337 Kč	297 446 Kč	75	OPŽP
Stanoviště podzemních kontejnerů Nymburk	1 527 325 Kč	1 298 226 Kč	229 099 Kč	85	OPŽP
Regenerace panelového sídliště Drahelice - ulice G. A. Sochora, III. etapa	13 469 000 Kč	4 000 000 Kč	9 469 000 Kč	30	MMR
Odvodnění kaple sv. Jana Nepomuckého	1 368 475 Kč	500 000 Kč	868 475 Kč	37	Středočeský kraj

Dětské hřiště - sídliště Drahelice, ulice G. A. Sochora	3 382 433 Kč	2 875 068 Kč	507 364 Kč	85	ROP SČ
Celkem	24 319 254 Kč	12 643 270 Kč	11 675 983 Kč	52	

Zdroj: Žaneta Volfová, 2014

Tato poslední tabulka zobrazuje poslední období a tím jsou dotace podané. Můžeme si všimnout, že některé dotace navazují na již předešlé a ukončené, jako například revitalizaci parku na Ostrově (městská část Nymburka) II. etapa.

Pokud se vrátím k dotacím v realizaci, tak tam právě probíhá etapa I. Finanční objem je zde nižší než u dotací v realizaci, neboť v roce 2014 končí programové období a dál není možné čerpat. Vyzdvihl bych projekt na stanoviště podzemních kontejnerů na tříděný odpad. Tento fenomén v poslední době začíná v českých městech, zatím je k vidění v praxi pouze v Praze.

Dle průměrného srovnání procentuálního zastoupení financování z dotace je jasné vidět, že si drží přibližně 52%. Což znamená, že město za projekty zaplatí průměrně méně než polovinu. Z celkového srovnání vyplyne, že nakonec město skutečně zaplatí z rozpočtu méně než polovinu. Což z prvního pohledu není jasné, protože výše dotace je pohyblivá.

Celkový finanční objem

Tabulka 7: Celkový finanční objem dotací ve městě Nymburk, zdroj: Žaneta Volfová, 2014

Projekty	117 899 854 Kč
Vlastní zdroje	55 321 066 Kč
Dotace	62 578 787 Kč

Zdroj: Žaneta Volfová, 2014

Zde už jen celkový souhrn finančních prostředků, které byly použity v souvislosti s čerpáním dotací. Projekty byly uskutečněny za cenu bezmála 118 000 000 Kč. Z toho 55 000 000 Kč byly vlastní zdroje města a 63 000 000 Kč byly právě dotace, jak evropské, tak státní.

Touto kapitolou uzavírám teoretickou část práce. Představil jsem Nymburk z pohledu běžného občana, který má přístup k materiálům, které ukáží, jak se Nymburk k evropským dotacím staví. Tento přístup totiž nebyl vždy stejný a záleželo převážně na lidském faktoru. S touto informací přecházím do praktické části, ve které tento lidský

faktor podrobím analýze současného stavu a přípravy na programové období 2014 – 2020. V tomto současném období se totiž stále nečerpá.

8 Obecné problémy

V praktické části provedu analýzu politiky čerpání evropských dotací (z Regionálního operačního programu Střední Čechy) ve městě Nymburk. Analýzu budu provádět pomocí řízených rozhovorů s lidmi, kteří jsou za evropské dotace odpovědní a jsou s nimi v každodenním styku.

Ve své analýze se budu opírat o už provedenou Analýzu čerpání fondů EU v České republice provedenou respektovanou autoritou Petrem Zahradníkem. Tato analýza ve své dílčí kapitole popisuje obecné problémy při čerpání. Je však třeba zmínit, že analýza vychází z názorů autora. Předmětem analýzy bude, jak se tyto problémy ztotožňují s těmi v Nymburce. Pro svou analýzu použiji i zkušenosti lidí mimo Nymburk a i jejich názory budou zapracovány. Budu se zaměřovat převážně na problémy v oblasti dopravní infrastruktury.

Nyní definuji obecné problémy, které budu dále analyzovat pomocí řízených rozhovorů.

8.1 Dosavadní průběh čerpání

- Zahradník porovnává Českou republiku se srovnatelnými zeměmi EU, i s podobnou strukturou a hovoří zde o nadměrné decentralizaci. Nejen ve vztahu stát – region, ale také diverzifikace na sektorové úrovni. Dalším problémem je existence IOP (Integrovaný operační program), který má velmi nehomogenní obsahovou strukturu (2014, s. 13).

Podle Zahradníka tato decentralizovaná implementační struktura přináší velmi pozitivní rysy. Můžou jimi být respektování regionálních a též sektorových specifík. Naopak negativním vlivem může být obtížnost řízení a koordinace jednotlivých programů.

Zahradník dále uvádí, že v programovém prohlášení vlády a stávajícího obsahu diskusí, zde existuje úsilí k opětovnému vytvoření centralizovanější struktury, která by měla využít pozitivních jevů decentralizace (2014, s. 13).

- S problematikou decentralizace souvisí i komplikovaný řídicí proces, který není jednotný. Zahradník uvádí, že se zdá až netransparentní, vyvolává zdání nevyužití úspor. Zde by autor viděl řešení ve výrazném zjednodušení míry administrace, ve

smyslu sdílení společných systémů a podpůrných aktivit s větším informačním potenciálem a tím spojeným uživatelským pohodlím žadatelů/příjemců podpory (Zahradník, 2014, s. 14).

- Zahradník uvádí, že v případě samotného čerpání je pro žadatele velmi důležité rozlišovat projekty, které jsou pro ně atraktivní pouze z hlediska rychlosti čerpání. Je důležité, aby města či obce dbali na příznivý dopad projektů na jejich socioekonomickou strukturu.

Na druhé straně je problém měst či obcí, že s projekty, které skutečně příznivý a dalekosáhlý dopad mají, tak jsou odkládány a vzniká tím časová prodleva. Projekty nesou větší finanční alokaci a jsou na zpracování náročnější (2014, s. 14).

Autor uvádí, že pro atraktivnost a přesvědčivost kohezní politiky je nutno tento problém odstranit. Zahradník uvádí jako příklad Polsko kde dle jeho výzkumu i při vyšších sumách alokace nebyl tento rozpor pozorován (2014, s. 14).

- Autor jako další problém vidí velmi košatý a rozsáhlý rejstřík podpory. Uvádí, že je to převážně český nešvar, na podporu svého tvrzení uvádí irské či nizozemské operační programy, které poskytují své tematické podpory dostatečně obecně, ale současně tak, aby byly zřetelně ohraničené, aby nebylo umožněno následné rozšiřování do stále menšího detailu či do šířky (Zahradník, 2014, s. 14).

Autor vidí řešení v nových pravidlech a inovacích pro kohezní politiku: tematická koncentrace, integrovaný přístup (předpokládají se dobře definovaná a koncentrovaná témata). Aby nebyla ona obecnost pouze frází, tak autor uvádí příklad: Dopravní infrastruktura – komunikace – TEN-T (Transevropské dopravní sítě), rychlostní komunikace a dálnice propojující krajská sídla s akcentem na rozvoj dopravy. Toto vymezení by zabraňovalo budování komunikací jiného typu (Zahradník, 2014, s. 14).

- Zahradník uvádí jako další nárok na pojetí tematické koncentrace návaznost na provedené analýzy. Tyto analýzy by v regionu měly odhalit nejzávažnější problémy či oblasti, ve kterých region nejvíce zaostává. Současně pak také, kde má obec největší potenciál ke svému rozvoji.

Autor zde určuje dvě klíčová pojetí koncentrace:

Potřebnost: Měla by být definována provedenou analýzou.

Obecnost a exaktnost: Zabránění dalšímu rozšiřování tematické podpory (Zahradník, 2014, s. 14).

8.2 Náměty na využívání fondů EU v programovém období 2014 – 2020

- Zahradník navrhl již zmíněné tematické okruhy, které jsou koncentrovány na již analýzou zjištěné priority, které reagují na budoucí potřeby měst a obcí (2014, s. 15).
- Již představeným tematickým okruhům autor uvažuje přiřadit tzv. **komplexní ukazatel** (formou expertního výběru). Tento komplexní ukazatel by měl být pro příslušný tematický okruh nejkompaktnější či nejvíc vypovídající. Ukazatel by měl být v souladu s makroekonomickými indikátory na regionální úrovni. Autor zvažuje například v rámci efektivního trhu práce míru nezaměstnanosti, popřípadě podíl uchazečů na jedno volné místo. Důležitý však je časový horizont, ve kterém by byly indikátory sledovány, aby se zabránilo výkyvům, které by celý ukazatel ovlivnily. Zahradník navrhuje střednědobou predikci, například z roku 2014 – 2015 (2014, s. 15).
- Hodnoty těchto komplexních ukazatelů by pak mohly sloužit pro formulaci potřeb regionu či vyhodnocení úspěšnosti kohezní politiky v regionu. Vyhodnocování by mělo být nejen na úrovni NUTS 2 a NUTS 3, ale také úrovni jednotlivých ORP. Žebříčky pak ukážou, jaké mají jednotlivé NUTS 2, NUTS 3 a ORP priority. Tyto priority budou vyhodnocovány, ukážou na riziková místa v periferii regionu nebo můžou následně naplňovat přístup s regionálním přesahem (2014, s. 15).
- Jako další krok uvádí Zahradník vytvoření tzv. **prioritních řetězců**, které budou v rámci integrovaného přístupu poskytovat podporu tak, aby bylo v regionu dosaženo příslušné priority. Měly by být doplněny národními a nadnárodními prioritami, na kterých existuje obecná shoda (například TEN – Transevropské dopravní sítě) s konkrétním popisem trasy přes konkrétní regiony (2014, s. 15).
- Nakonec by se mělo identifikovat, zda je dopad prioritního řetězce na úrovni státní či regionální. Pokud bude na státní úrovni (například mezinárodní komunikace či velký podíl vývozu, tak zodpovědnost by nesl stát. Pokud se ovšem prokáže, že dopad bude exaktně vymezený na konkrétní regiony a celostátním měřítku bude zanedbatelný, pak by odpovědnost náležela regionální úrovni. Autor tedy apeluje na shodě určení toho, co je regionálně významné, ale celostátně zanedbatelné. Dále pak k identifikaci uzlových bodů, kde projekt s regionálním významem nenavazoval na úroveň celostátní, pokud takto projekt selže, bylo by to selhání dotčeného regionu. Pokud je však uzlovým bodem řešení nadregionálního významu, pak je zapotřebí tento projekt sdílet (2014, s. 15).

9 Metody výzkumu

Z tohoto výčtu obecných problémů a nástinu možných řešení do budoucnosti jsem sestavil otázky pro polo-strukturované interview, které konfrontuji s lidmi, kteří s evropskými dotacemi pracují a s těmito riziky se setkávají. Zaměřil jsem se konkrétně na rizika spojená s ROP SČ a jeho Prioritní osu Doprava. Výsledky interview budu porovnávat s výsledky z Nymburka a tím určím jeho postavení a míru připravenosti v rámci vybraných obcí Středočeského kraje. Celá analýza se bude zároveň opírat o analýzu odborníka Petra Zahradníka, dle kterého jsem se při sestavování otázek řídil. Výsledky interpretuji a vizualizuji pomocí pojmových map dotazovaných.

Dotazovaní lidé:

Mgr. Žaneta Volfová – Nymburk (odbor rozvoje a investic)

Ilona Reicheltová – Úvaly (vedoucí odboru investic, dopravy a správy majetku města)

Bc. Petr Matura – Úvaly (vedoucí oddělení investic)

Anežka Růžičková – Tuklaty (odbor investic a dopravy)

Ing. Miloš Ciniburk – Praha (dotační manažer pro soukromníky i obce)

Václav Vejvoda – Zbraslav (dotační manažer pro soukromníky i obce)

10 Analýza

Nymburk – Dosavadní průběh čerpání

Město Nymburk (14 881 obyvatel, zdroj: ČSÚ), jakožto centrum samotného ORP, navíc jako leader Mikroregionu Nymbursko, by mělo mít zásadní zkušenosti s posilováním pozice centra regionu. Ovšem z výsledku analýzy vyplývá, že je tento fenomén velmi individuální dle konkrétních výzev (Volfová, 2015). Je to vysvětleno tak, že rozdělení účinnosti výzvy k předložení žádosti o dotaci by mělo být rovnoměrně rozloženo, aby k těmto situacím nedocházelo. S tím je spojeno respektování sektorových a regionálních specifíků. Ovšem vše záleží na projektových manažerech a vedení obcí, jak větších, tak menších. Konkrétně, výzvy k opravení místních komunikací existují v uspokojivé míře, ale vedení menší obce není schopné sepsat kvalitní projektový záměr a dobrou žádost o dotaci. Na druhé straně, větší obce (Nymburk) má dostatek schopných lidí k vytvoření

těchto záměrů i veřejné zakázky a následnému úspěšnému čerpání evropské dotace, zde tedy dochází k posilování centra regionu.

Co se týká IOP (Integrovaný operační program), zde ještě nemá Nymburk zkušenosti. Bohužel, ani se Strategií ITI, o které budu hovořit později.

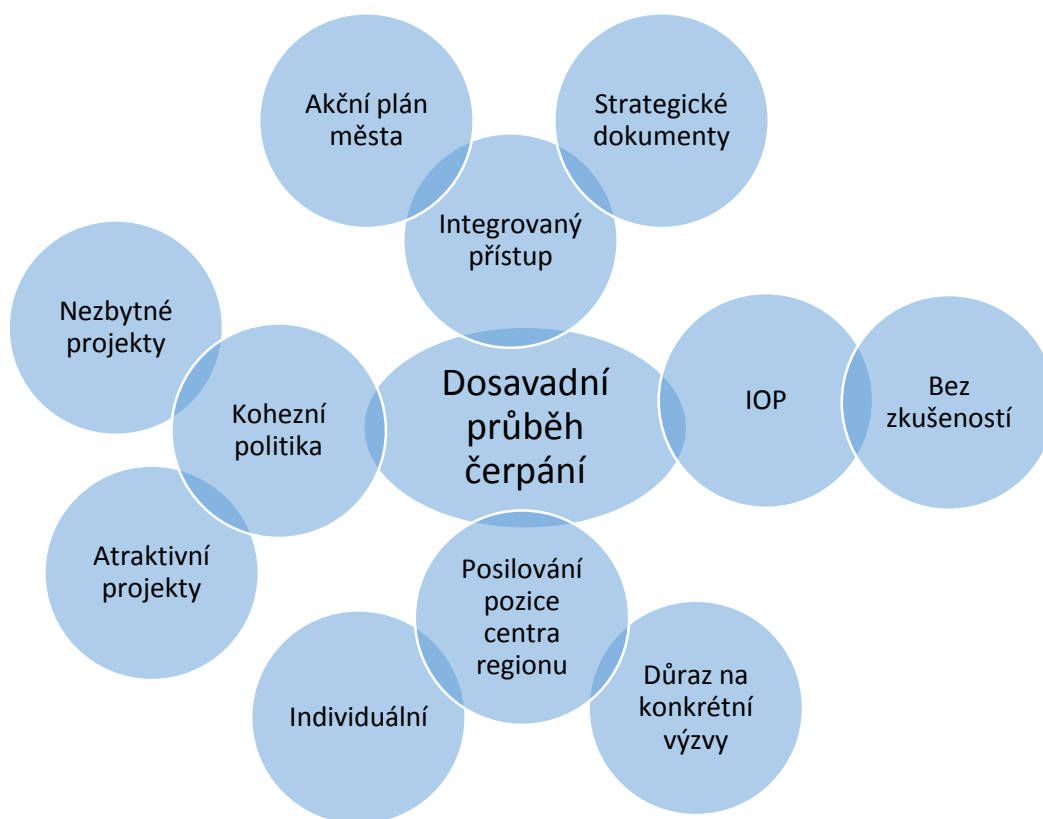
Administrativa spojená s podáním žádosti o dotaci je velmi rozsáhlé téma. Důležitá je samozřejmě transparentnost a srozumitelnost podmínek, ty se bohužel u každého poskytovatele liší. Je důležité, aby obce postupovali metodicky, dle časového harmonogramu a v dostatečném předstihu. V neposlední řadě také studovat rozsáhlé metodické dokumenty s pokyny (Volfová, 2015). Nymburk má v tomto směru dobrou pozici, zahrnuje schopné a zkušené pracovníky, kteří mají dostatek času na přípravu své práce.

S dopady kohezní politiky je to rovněž složité, obce přihlíží jak k nezbytným projektům (rekonstrukce mateřských škol, rekonstrukce místních komunikací), tak k atraktivitě projektů (revitalizace parku na Ostrově), je to částečně populistický krok od vedení města. Na druhé straně poskytovatel dotace má předem pevně zveřejněná kritéria, která musí projekt splnit (Volfová, 2015).

S tím související rejstřík oblastí podpory v programovém období 2007 – 2013, byl projektovým manažerem v Nymburce vnímán jako rozsáhlý, ale práci to nezhoršovalo, šlo pouze o vyhledávání příslušných výzev a tedy i příslušné oblasti podpory v prioritní ose, jak je to nastaveno (Volfová, 2015).

V Nymburce zatím bohužel neexistuje integrovanější přístup k prioritám regionu, kterými jsou samozřejmě infrastruktura, sport a kultura. Strategické dokumenty existují, ale evropské prioritní osy tento akcent stále postrádají.

Obrázek 2: Nymburk – Dosavadní průběh čerpání

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Nymburk – Náměty principů využívání EU fondů v příštím programovém období

Integrovanější rozvoj území je pro příští programové období zásadní. Komplexní ukazatel tematického okruhu v regionu by byl v Nymburce lépe uchopitelné, než je tomu nyní (Volfová, 2015). Avšak s indikátory a ukazateli u poskytovatelů dotací se v současnosti také setkáváme.

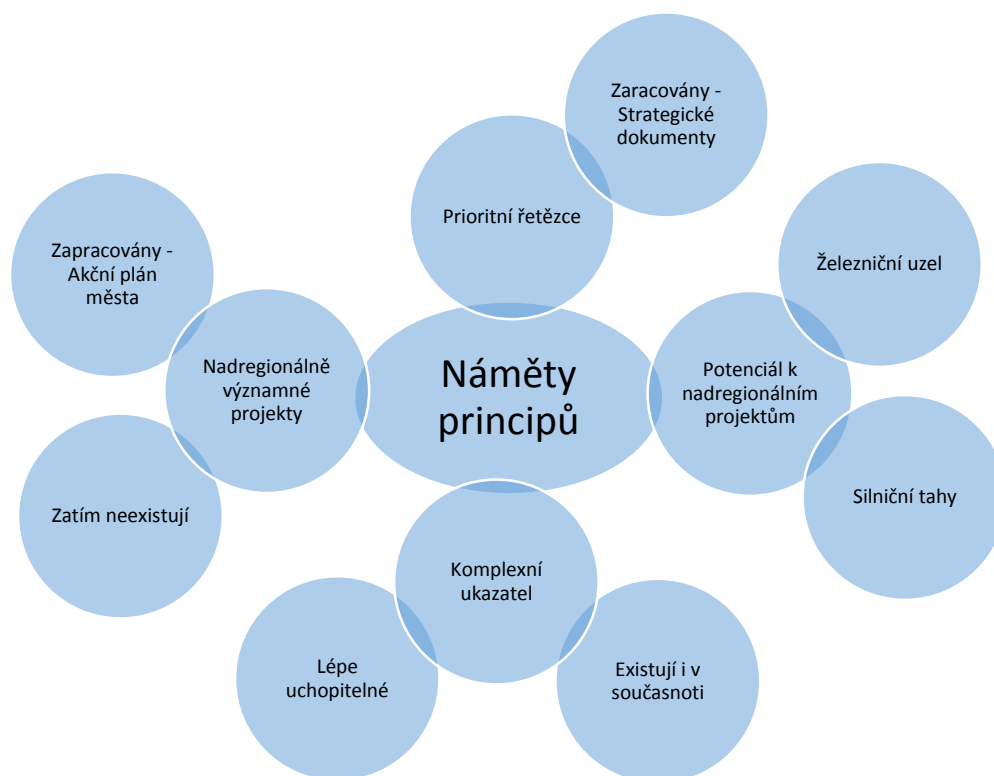
Tyto indikátory jsou v současné době zpracovávány do strategických dokumentů města, vždy představují usnadnění práce, ani by nebylo možné při jejich absenci projekty realizovat (Volfová, 2015). Je tedy na místě hovořit o jejich větší integraci v rámci evropských fondů a na jejich základě vytvářet prioritní řetězce, které by nepostrádaly akcent k prioritám regionu.

Město Nymburk disponuje dokumentem Strategie rozvoje města Nymburk a dále Akčním plánem, který se na každé další 4 roky tvoří nový (Volfová, 2015). Tyto dokumenty určují priority regionu i s potenciálním regionálním přesahem.

Naneštěstí se v Nymburce žádný projekt s nadregionálním významem neuskutečnil. Město nebylo za tento přístup nikdy kritizováno, což je dle mého názoru velkou chybou

a pokusy o nadregionální spolupráci by tu rozhodně neměly chybět. V nedávné době se hovořilo u budování přístavů na Labi, Nymburk měl být zahrnut a byl by to velmi zajímavý krok, který by oživil lodní dopravu v regionu.

Obrázek 3: Nymburk – Náměty principů

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Nymburk – Individuální problémy města

Při práci projektového manažera je důležitá pečlivost, pozornost, důslednost, dále kooperace, práce v týmu, komunikace s poskytovatelem. Někdy se ukazuje jako problém právě komunikace s dalšími lidmi.

Během realizace investičních projektů je také často problémem komplikace při realizaci projektu, veřejné zakázky, kdy dochází ke změnám, které se následně musí hlásit a schvalovat u poskytovatele. Složitost procesu administrace veřejné zakázky a složitosti zákona o veřejných zakázkách, jeho výkladu, také může být z pohledu čerpání dotací poněkud komplikující (Volfová, 2015).

Úvaly – Dosavadní průběh čerpání

Úvaly (6 288 obyvatel, zdroj: ČSÚ) jsou v těsné blízkosti hlavního města Prahy a tudíž její rozvoj a zejména řešení dopravy se Úval bezprostředně dotýká. Jedná se však převážně o navrhované řešení přeložek státních silnic – např. I/12 a II/101 a silničních obchvatů (Reicheltovej, 2015). Zde tedy můžeme pozorovat, jak se dá profitovat na pozici pražské aglomerace. Poloha Nymburka je od Prahy vzdálenější a silniční obchvat byl před několika lety též vybudován, je tu tedy relativní shoda ve vývoji infrastruktury.

Co se týká regionálních specifíků, tak na opravách státních silnic z dotačních fondů Úvaly se Středočeským krajem spolupracují. Středočeským krajem byla realizována oprava dvou mostů a povrch komunikace ve směru Úvaly-Jirny a směrem na Škvorec byl realizován nový most. Pro místní komunikace v Úvalech však mnoho vhodných výzev nebylo vyhledáno. (Reicheltovej, 2015). Je to příklad výborné spolupráce mezi krajem a městem, tento přístup bohužel v Nymburce není vidět, ačkoli poloha by tomu nebránila. Na druhé straně mají Úvaly problémy s rekonstrukcí místních komunikací.

IOP nebyl s odborem investic a dopravy konfrontován, zde můžeme také sledovat shodu s Nymburkem.

Ovšem pro příští období je pro Úvaly mnohem důležitější program ITI, na jehož tvorbě se město aktivně zúčastňuje. Podstatou je plánování investic hlavního města Prahy s návazností na sousední regiony a s dopadem do okolních měst a obcí. Do návrhu ITI jsou zařazovány investiční akce, jejichž realizace má pro města a obce zásadní význam a řeší potřebu daného regionu (Reicheltovej, 2015). Je to příklad začlenění obcí do rozvoje centra regionu. Nymburk není ve Strategii ITI začleněn a je to rozhodně nevýhodou, přitom město Lysá nad Labem, nepříliš vzdálená od Nymburka, v této strategii pracuje. Je tedy chyba na straně Města Nymburk, že o tuto příležitost přišlo.

Co se týká kohezní politiky a atraktivity projektů, tak město Úvaly nemá moc na vybranou. Realizuje projekty, které jsou pro město nezbytné, např. kanalizace, vodovody, rekonstrukce mateřských škol (Reicheltovej, 2015). V Nymburce byly tyto nezbytné projekty také realizovány, tudíž jde zde shoda ve výběru projektů.

Reicheltovej tvrdí, že rejstřík oblastí podpory v programovaném období 2007- 2013 je sice rozsáhlý, ale na druhou stranu umožňuje obcím realizovat z dotací větší počet akcí v různých oblastech. Město Nymburk se s tímto názorem ztotožňuje.

Obrázek 4: Úvaly – Dosavadní průběh čerpání

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Úvaly – Náměty principů využívání EU fondů v příštím programovém období

Komplexní ukazatele a priority regiony jsou respektovány právě ve výše zmíněné Strategii ITI, ve které je město zapojeno. Největší problémy se totiž projevují právě v oblasti dopravy – rekonstrukce a výstavba silniční sítě, komplexní řešení dopravní infrastruktury, parkoviště, autobusový terminál. Rozhodně v této oblasti je nutné se zaměřit na integrovaný rozvoj území a stanovení priorit, což je pro Úvaly v současnosti zásadní (Reicheltovej, 2015).

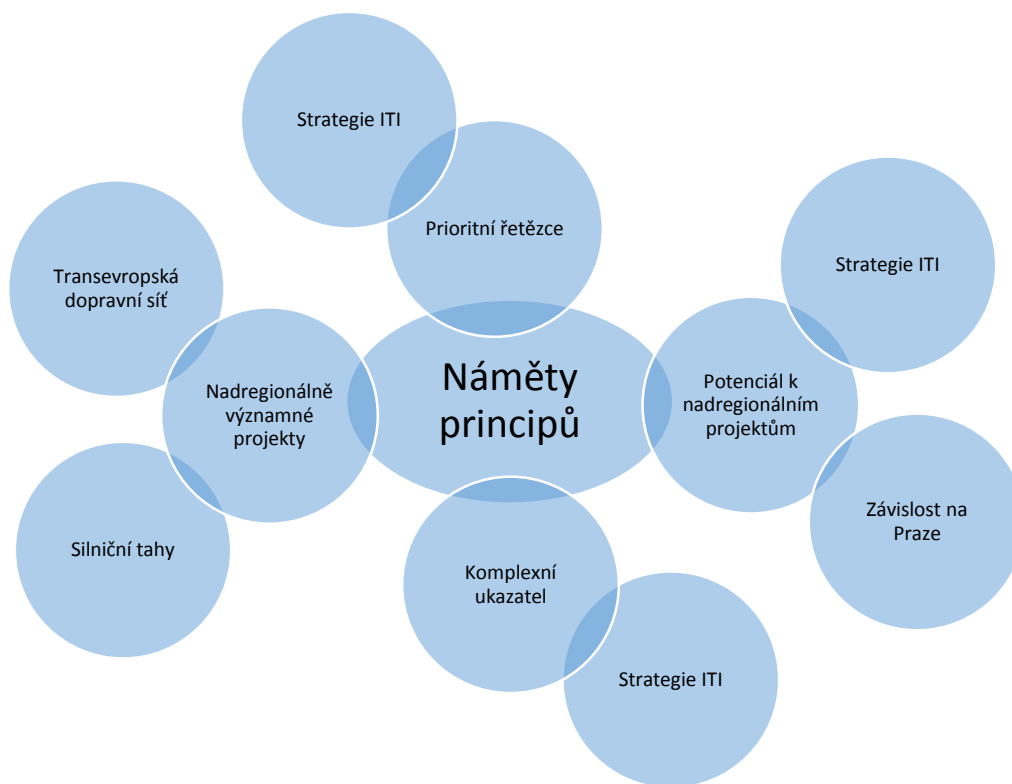
Přes Úvaly probíhá silniční doprava Kolín – Praha a Úvaly jsou i důležitou součástí železniční dopravy na trati Česká Třebová – Praha, Kolín – Praha a slouží pro vlakovou dopravu obyvatel z okolních obcí do zaměstnání v Praze. Tato skutečnost působí velké problémy právě při parkování a celkově zatížení infrastruktury a nádraží ve městě. Komplexní řešení v návaznosti na potřeby regionu by měla přinést Strategie ITI (Reicheltovej, 2015). Naproti tomu je Nymburk dopravní křižovatkou, železniční síť Praha – Kolín, Nymburk – Jičín, Nymburk – Šluknov, Nymburk – Ústí nad Labem, Nymburk – Poříčany. Nádraží je už několik let ve velmi špatném stavu a o jeho rekonstrukci se zatím pouze hovoří, navíc absence Strategie ITI ve městě představuje

nevýhodu. Při této rekonstrukci by se v Nymburce dalo hovořit o projektu s nadregionálním přesahem, ovšem ještě neexistuje.

Dostávám se k projektům s regionálním přesahem ve městě Úvaly. V současné době v Úvalech probíhá stavba – Modernizace trati Praha – Běchovice, Úvaly, s ukončením v polovině roku 2016. Akce je realizována z evropské dotace. Jedná se o investiční akci – investorem je SŽDC (Matura, 2015). Cílem je úprava železniční trati tak, aby vyhověla provozu v rámci začlenění do transevropské dopravní sítě. V rámci této akce dojde k výměně kolejového spodku i svršku u všech 3 kolejí trati, výstavbě nového mostu, propustků, rekonstrukce železničního viaduktu, podchodů v železniční stanici a výstavba nových nástupišť s bezbariérovým přístupem. V rámci této akce dochází v obdobném rozsahu k rekonstrukci kolejí a nádraží i ve stanici Praha – Klánovice (Reicheltovej, 2015). Výborný příklad nadregionálního významu projektů ve městě. V Nymburce takový projekt neexistuje. Napojení města do transevropské dopravní sítě je obrovská výhoda.

Úvalům je vypomáháno ze strany kraje v případě rekonstrukce komunikací. Kraj uzavřel smlouvu na zajištění této investice – město zajistí a zaplatí projektovou dokumentaci, kraj bude realizovat a financovat vlastní výstavbu (Reicheltovej, 2015).

Obrázek 5: Úvaly - Náměty principů

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Úvaly – Individuální problémy obce

Nejvýrazněji se problémy projevují v náročné administrativě, kterou menší obce obtížně zvládají. Rovněž tak z mého pohledu „chaotické“ vyhlášení výzev zejména teď na konci platnosti dotačního období z důvodu nízkého čerpání finančních prostředků z EU dělá problémy. Není totiž čas na přípravu akcí a podkladů pro podání žádostí. Další problém, který s touto situací souvisí, jsou velice krátké termíny na vlastní realizaci staveb a závěrečné vyúčtování, které je nutné předkládat. Jako příklad uvádím stavbu MŠ, kterou ve městě nyní realizujeme z dotace z ROP SČ.

Celkové náklady stavby: 24 mil. Kč – 2 pavilony pro 50 dětí, kuchyň, včetně terénních úprav a oplocení

Dotace: 20 mil. Kč

Zahájení stavby: září 2014

Ukončení stavby: konec dubna 2015

Závěrečné vyúčtování: konec června 2015

Na tyto problémy je reflektováno i v Nymburce a je to globálním problémem obcí. V Úvalech je dále problémem s administrací projektů, neohebností projektů a také při realizaci jakékoli změny projektu (Matura, 2015). Tyto problémy jsou v naprostém souladu s městem Nymburk.

Tuklaty – Dosavadní průběh čerpání

Tuklaty, (860 obyvatel, zdroj: ČSÚ) jakožto v menší obci v porovnání s Nymburkem a Úvaly se zde ve velké míře projevuje posilování centra regionu (Praha, případně Úvaly či Český Brod), kteří těží ze svého významu, jakožto dopravní křižovatky v regionu a též svého počtu obyvatel.

U menších obcí je největším problémem, že pod 1 000 obyvatel, je nízká šance na získání dotace z důvodu využitelnosti (Růžičková, 2015). Což je logické, je to však zásadní problém menších obcí v celém Středočeském kraji (zahrnuje ORP Nymburk).

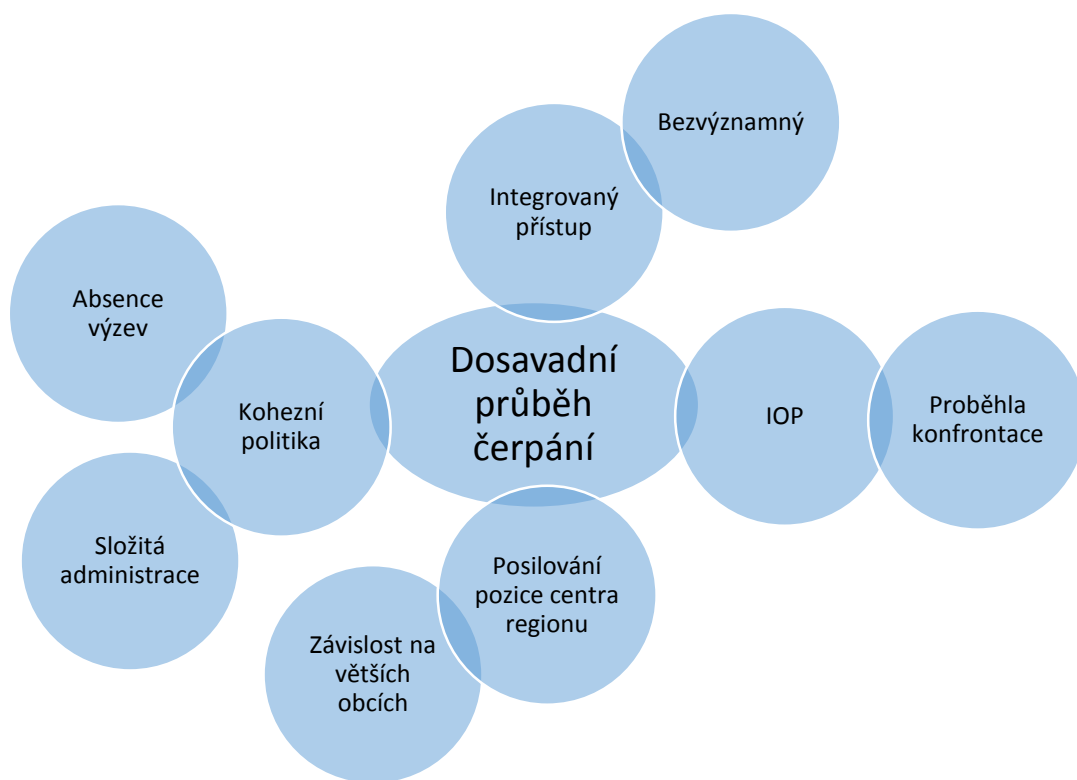
IOP byl odpovědným člověkem jen prohlédnut a konstatuje, že podmínky IOP jsou striktní a neohebné, stejně jako byl zmíněno výše (Růžičková, 2015). Bylo to pro mne překvapením, neboť je to jediný člověk z výzkumu, s přehledem o IOP.

Ze svých zkušeností hovoří o komplikovaném řídicím procesu, zejména o dlouhé době schvalování změn projektu (zmněno výše jako globální problém). Na tyto problémy navazuje i krácení dotace či sankce při odchylkách v projektu (Růžičková, 2015).

V oblasti atraktivit projektů zde vystupuje neschopnost vedení obce, které v konkrétním případě využívá prostředky města na kácení stromů, které nepředstavují problém (může souviset se soukromým motivem zastupitelů) a nedostává se finančních prostředků na rekonstrukci zanedbaných komunikací (Růžičková, 2015). O dopadech kohezní politiky zde nemůže být ani řeč.

Obsáhlost rejstříku zde byla pozorována, stejně jako snaha o změnu podmínek koncentrace s akcentem na integrovaný rozvoj malých obcí.

Obrázek 6: Tuklaty – Dosavadní průběh čerpání

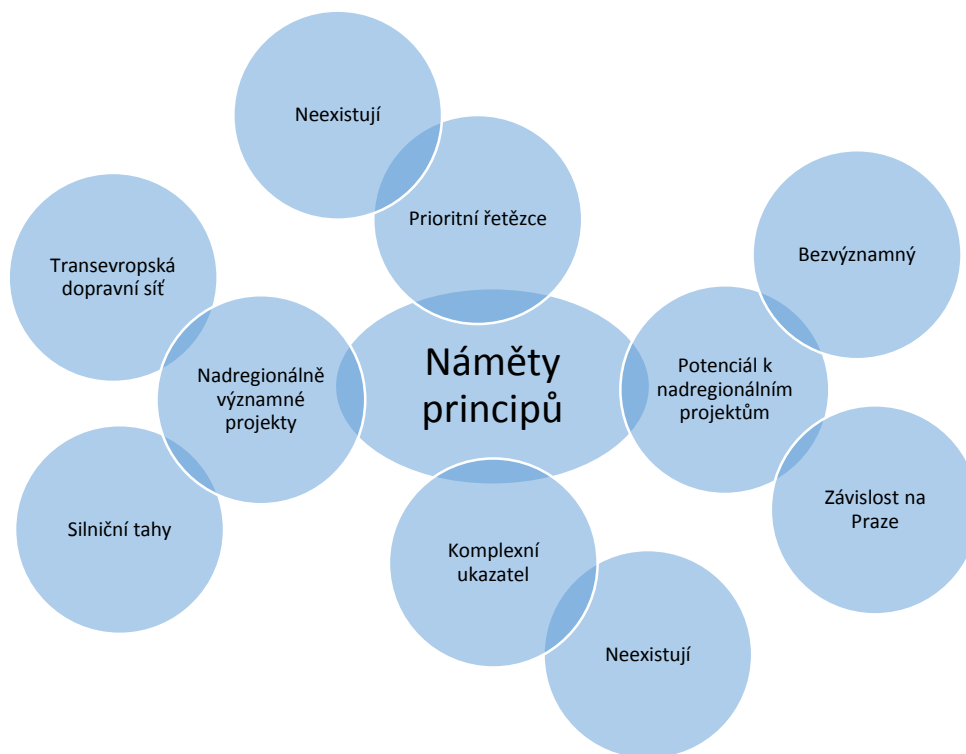
Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Tuklaty – Náměty principů využívání EU fondů v příštím programovém období

Obec by tedy ocenila existenci komplexních ukazatelů i existenci prioritních řetězců. Ovšem analýzy, který by tyto indikátory mohly identifikovat neexistují (Růžičková, 2015).

Tuklaty díky své poloze leží na budované transevropské dopravní síti, bohužel z ní nebudou mít žádný užitek, protože její význam i nádraží obce je zanedbatelné (Růžičková, 2015). Samozřejmě to může přinést alespoň nějaký impuls do regionálního rozvoje. Absence projektů je totiž městu dlouhodobě vytýkána.

Obrázek 7: Tuklaty - Náměty principů

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Tuklaty – Individuální problémy obce

O problémech již byla řeč, malé obce mají problémy se schvalováním z důvodu využitelnosti projektu. Chybí integrovaný přístup k regionu, a pokud je možnost dotaci získat, tak jí předchází náročná administrace a též neohebnost projektu.

V případě sankce za neohlášené změny projektu může být obci udělena 50% či 100% sankce z celkové finanční alokace konkrétního projektu. Taková suma by byla pro obec likvidační, znamená tedy existenční riziko (Růžičková, 2015).

Projektoví manažeři v obcích – Dosavadní průběh čerpání

Tito lidé mají soukromé firmy, které poskytují poradenství v oblasti čerpání dotací a obce si kupují jejich služby, aby dosáhly na čerpání dotací z evropských fondů. Z mého výzkumu vyplývá, že jsou relativně v názorové shodě, stejně tak s lidmi z obce.

Panuje všeobecný konsenzus na posilování pozice centra regionu, je to přirozená věc, která má dvě strany mince, jak pozitivní, tak negativní (Ciniburk, Vejvoda, 2015).

Shoda převládá i v názoru na schopnostech vedení města při čerpání dotací s akcentem na regionální specifika v oblasti. Záleží jak na odpovědných lidech, tak na prostředích a jejich využitelnosti (Vejvoda, 2015).

Například cyklostezky způsobují problém v jejich rozdělení, zda se jedná o cyklostezky za účelem denní dojížděky či pouze turistické (Ciniburk, 2015). Tento problém by mohl být typický právě v Nymburce, jakožto polabském městě, kde je cyklistika na významné úrovni v letních měsících.

Rozpor je typický v přehledu o IOP, zatímco Ciniburk ho klasifikuje jako nehomogenní, s obsahem homogenity žadatelů a typy aktivit. Tak Vejvoda nemá o IOP přehled. Stejná situace panuje v Nymburce i v dalších obcích.

Co se týká řídicího procesu, tak je považován obecně za přehledný a jeho transparentnost by měla být na místě (Ciniburk, Vejvoda, 2015). Zde je názorová shoda s Nymburkem.

Projektoví manažeři jsou ve shodě názorů na atraktivitu projektů. Hraje podstatnou roli při výběru projektů na straně obcí. Ovšem je to případ od případu a globální měřítko zde úplně neplatí (Vejvoda, 2015).

Obsáhlost rejstříku podpory představuje pro projektové manažery problém, ale po jejich praxi je možné se v problematice zorientovat. Ovšem to nezahrnuje množství metodických příruček (Ciniburk, 2015), které byly zmíněny právě v Nymburce. Shoda mezi soukromým projektovým manažerem a Nymburským manažerem je v tomto problému viditelná.

Projektoví manažeři – Náměty principů využívání EU fondů v příštím programovém období

Objevují se zde rozpory v názorech na komplexní ukazatele, na jedné straně skepticismus ohledně přínosu k regionálním specifickým (Ciniburk, 2015). Na straně druhé důvěra v jejich význam, avšak v pozměněné formě, které by byly zkonkretizované více na jednotlivé projekty než na prioritní řetězce (Vejvoda, 2015).

Jakožto soukromí projektoví manažeři nemají zkušenosti s tím, že by se vytvářeli analýzy, které by identifikovaly problémy a nějakým způsobem utvářeli vizi pro obec/region.

Tudíž nemohli být za tuto činnost ani odměněni. Není ovšem pravidlem, že by žádný soukromý projektový manažer nebyl součástí tvorby těchto dokumentů (Ciniburk, Vejvoda, 2015).

Projektoví manažeři – Individuální problémy

Tito lidé se nejčastěji setkávají s už výše zmíněnými problémy s nadměrným množstvím příruček, metodik a výkladů. Čili velmi náročná administrace. Další problémy uvádí jako amatérské kontroly od nezkušených lidí, nejasné zadání od žadatele (co žadatel požaduje).

Zásadní a průběžné změny v příručkách, či jejich výklad a následná aplikace v praxi.

11 Závěr

Bakalářská práce se zaměřila na způsob čerpání evropských dotací městem Nymburk v porovnání s jinými obcemi ve Středočeském kraji a soukromými projektovými manažery. Analýzu jsem vyhotovil na základě analýzy čerpání evropských fondů od autora Petra Zahradníka s akcentem na dopravní politiku, jakožto základním prvkem v regionálním rozvoji. Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. V teoretické části jsem postupoval od obecného ke konkrétnímu. Nejprve definicí dotace, přes její poskytovatele, regionální politiku, kohezní politiku, rozdělení strukturálních fondů, dopravní politiku, Regionální operační program Střední Čechy, jednotlivá programová období, Strategii Evropa 2020 a město Nymburk jako žadatel o dotaci.

V praktické části jsem definoval obecné problémy při čerpání a náměty k jejich řešení a dalšímu vývoji v oblasti čerpání evropských dotací. Analýzu jsem zaměřil na Regionální operační program Střední Čechy, jeho výzvy a konkrétně na prioritní osu Doprava. Vytvořil jsem otázky pro polo-strukturovaný rozhovor, který jsem následně konfrontoval řízenými rozhovory s osobami odpovědnými za čerpání dotací na úrovni obce i se soukromými projektovými manažery.

Už při testování svého interview jsem se dostal ke značným problémům, hlavně tedy v oblasti srozumitelnosti terminologie. Proto byl dalším logickým krokem zjednodušení a zobecnění mých otázek. Tento problém byl však velmi individuální a lišil se případ od případu. Nyní vyhodnotím hlavní cíl své práce.

Při své práci jsem zjistil, že posilování pozice centra regionu je naprosto přirozeným jevem, i když tento jev bývá často individuální dle konkrétních výzev. Nelze odpovědět paušálně, například Nymburk nespadá pod integrovanou strategii rozvoje v blízkém okolí Prahy, nazývanou Strategie ITI. Na druhou stranu, Nymburk má v současné době schopné odborníky pro čerpání dotací, tudíž je sám schopen sepsat kvalitní projektový záměr, dobrou žádost o dotaci a následně se stát příjemcem dotace. To však neplatí o menších obcích v regionu, které mají často problém s nekvalifikovaným zastupitelstvem a projekty nebývají ohodnoceny kladně i z důvodu využitelnosti.

Tento problém je spojen samozřejmě s náročnou administrací při podávání žádosti o dotaci, zahrnuje to studium metodických příruček a podmínek, které se často mění, ač drobně, tak jsou změny zásadní a celkově se do projektů promítají. Práci v Nymburce komplikují též časté změny v časovém harmonogramu či finančním rozpočtu projekty, kdy se změny musí okamžitě hlásit a musí být schváleny, změny nemohou být provedeny, pokud nejsou komisí schváleny a zahrnuty do rozpočtu. Bývá tu na vině právě lidský faktor, zejména spolupráce s projektantem. Tento problém se objevuje napříč spektrem žadatelů. Pokud projektant odevzdá svůj vypracovaný projekt, přebírá za něj odpovědnost už město, které není schopno jeho projekt analyzovat a problémy odhalit, odhalení přijde až v průběhu práce a způsobuje značné komplikace. Za tím často stojí neschopnost projektanta, který se nejde fyzicky podívat na místo projektu. Toto byl konkrétní problém právě v Nymburce.

Analýza probíhala s akcentem na Dopravu, tudíž jsem se často setkával s Transevropskými dopravními sítěmi. Nymburk je železničním uzlem, bohužel však na železnici, která není prioritou. Prioritní železnice se nachází jižněji, procházející ORP Kolín. V současnosti se hovoří alespoň o revitalizaci nymburského nádraží, což má ve své režii stát. Čili, město Nymburk má potenciál pro projekty s nadregionálním významem, ale záleží pouze na vedení a lidském faktoru, jak se k situaci postaví.

Čerpání z evropských fondů se v Nymburce za minulé programové období výrazně zlepšilo. Ve zkráceném programovém období 2004 – 2007 byla částka vyčerpaná z evropských fondů 0 Kč. Po změně vedení se ovšem změnila i politika města a začalo se s rekonstrukcí komunikací a zateplováním budov. To potvrzuje, že čerpání finančních prostředků z Evropské unie bude v Nymburce záviset na lidech odpovědných za evropské projekty.

Vedlejším cílem mé práce bylo zjištění námětů do příštího programového období. Pro využívání fondů EU v dalším programovém období, byly navrženy konkrétní změny – komplexní ukazatel, prioritní řetězce a s tím spojený integrovanější přístup k regionům. V případě Nymburka jsou tyto náměty vítanou změnou. Město je i připraveno, neboť priority regionu jsou zapracovány v Akčním plánu města a Strategii rozvoje města do roku 2020. Je to samozřejmě dáno velikostí města a nezbytností vize do budoucnosti regionu. Problémem je však absence projektů s nadregionálním významem, veškeré projekty jsou prozatím lokálního významu a často pouze projekty atraktivními pro veřejnost. V současnosti je to právě revitalizace náměstí na úkor rekonstrukce místních komunikací či rozvoje kultury ve městě. Nymburk je evropským městem sportu za rok 2014 a hovoří se vybudování olympijského výcvikové střediska u Labe, které má nahradit současné výcvikové středisko. Zde se dá hledat nadregionální význam, ale zatím je to v budoucnosti.

Pro přehled jsem vytvořil webovou aplikaci, která zobrazuje evropské projekty ve městě Nymburk v letech 2011 – 2014 (viz. příloha č. 2).

Odkaz: <http://arcg.is/1EJsgYX>

Závěrem lze říci, že v budoucnosti bude záležet zejména na personálním zajištění obce, jak se ke strukturálním fondům postaví. Platí všeobecná shoda na velmi náročné administraci a celkové přípravě projektu, což zahrnuje i případné následné sankce za chyby při realizaci projektů. Odpovědný personál by uvítal zjednodušení administrace. Sledování takového množství zdrojů a podmínek je až neúnosné. V případech menších obcí regionu by bylo příhodné, kdyby se podmínky celkově změnily a dovolily vyhnout se této náročnosti. Tam by však mohl vzniknout prostor pro nežádoucí činnost.

Autor i s lidmi v obcích se přiklání k větší integraci operačních programů právě na regionální a lokální specifika, které by hledali vazbu na nadregionální spolupráci obcí. Ovšem ne všechny obce jsou připraveny ani ochotny změnit svou politiku. Na základě své práce se domnívám, že je způsob čerpání evropských dotací ve městě Nymburk v pořádku.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

BAILEY, S. J., 1999. *Local government economics: principles and practice*.

Basingstoke: Macmillan. 384 s. ISBN 978-033-3669-082.

MINISTERSTVO FINANCÍ, 2015. *Příručka pro příjemce grantů* [online]. [vid. 15. 2. 2015]. 43 s. Dostupné z: http://www.norskefondy.cz/wp-content/uploads/2015/01/EHP-Norske-fondy_Prirucka-pro-prijemce-grantu_23_1_2015_zmeny.pdf

ROP STŘEDNÍ ČECHY, 2014a, *Regionální operační program Střední Čechy 2007 – 2013* [online]. 7. 1. 2014. [vid. 19. 2. 2015]. 12 s. Dostupné z:

<http://www.ropstrednicechy.cz/publikace.php?id=86c926b6-add1-11e3-94f3-5254003d369b>

ROP STŘEDNÍ ČECHY, 2014b, *Všeobecný leták ROP* [online]. 7. 1. 2014. [vid. 21. 2. 2015]. 12 s. Dostupné z: <http://www.ropstrednicechy.cz/publikace.php?id=e3657ed8-d761-102b-b3fd-0030488c557c>

ŘEHOUNEK, J., 2012. *Nymburk – královské město v červených hradbách*. Nymburk: Jan Řehounek – Kaplanka, 237 s. ISBN 978-80-87523-04-9

ŘÍHA, I., 2010. *Strategie rozvoje města Nymburk na léta 2011-2012* [online]. [vid. 20. 3. 2015]. 139 s. Dostupné z: <http://www.mesto-nymburk.cz/index.php?sekce=1&zobraz=strategie-rozvoje-mesta>

ÚŘAD PRO PUBLIKACE EVROPSKÉ UNIE, 2014. *Politiky Evropské unie: Doprava* [online]. [vid. 9. 2. 2015]. 20 s. ISBN 978-92-79-42773-2. Dostupné z:

http://europa.eu/pol/index_cs.htm

WOKOUN, R., 2008. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 475 s. ISBN 978-807-2016-990.

ZAHRADNÍK, P., 2013. *Analýza čerpání fondů EU v České republice* [online]. Praha: Friedrich-Ebert-Stiftung, 18 s. Dialog, strategie, alternativy. ISBN 978-80-87748-09-1.

Dostupné z:

http://fesprag.ecn.cz/img_upload/58aa1bb20788dd1f9835543314419f35/petr_zahradnik_cerpani_fondu_eu.pdf

ZIMMERMANOVÁ, Lucie. BROWN, Lenka. *Problematika čerpání prostředků ze strukturálních fondů v České republice: překážky limitující plynulé čerpání z fondů* [online]. [vid. 11. 2. 2015]. 21 s. Dostupné z: http://nf.vse.cz/wp-content/uploads/fewpp_article-cerpani-SF-zimmermannova-brown.pdf

Internetové zdroje

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015. *Malý lexikon obcí České republiky – 2014*. [online]. [vid. 4. 4. 2015]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20556339/32019914019.pdf/60fd56f7-905f-4946-b0d3-d56c8f232b27?version=1.0>

HANZLOVÁ, O., 2004. Vymezení pojmu „dotace“ a „příspěvek“. In: *Účetní kavárna: Dotace, granty a příspěvky poskytované nevýdělečným organizacím* [online]. 2004 [vid. 8. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d8135v10788-dotace-granty-a-prispevky-poskytovane-nevydelecnym-organiz/>

KOZELSKÝ, T., 2014. Budeme v období 2014-2020 čerpat lépe?. In: *BusinessInfo.cz.: Budeme v období 2014-2020 čerpat lépe?* [online]. 2014 [vid. 7. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/budeme-v-obdobi-2014-2020-cerpat-lepe-57808.html>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2015a. Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020. In: *Evropské investiční a strukturální fondy: Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020* [online]. 2014 [vid. 6. 3. 2015]. Dostupné z: <http://strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Dohoda-o-partnerstvi>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2015b. In: *DOTACEonline.cz: Co jsou to granty a dotace?*. [online]. 2015 [vid. 26. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.dotaceonline.cz/Page.aspx?SP=1181>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2015c. *Informace o fondech* [online]. [vid. 26. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2015d. Harmonogram výzev. In: *BusinessInfo.cz: Kdy budou vyhlášeny první výzvy z nových programů 2014-2020?* [online]. 2015 [vid. 2. 3. 2015]. Dostupné

z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/kdy-budou-vyhlaseeny-prvni-vyzvy-z-novych-programu-2014-2020-59987.html>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2010. *Slovník pojmů: Poskytovatel dotace* [online]. [vid. 28. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.osf-mvcr.cz/slovník/poskytovatel-dotace>

OFICIÁLNÍ STRÁNKY MĚSTA NYMBURK, 2012. *Odbor rozvoje a investic* [online]. [vid. 7. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.mesto-nymburk.cz/index.php?zobraz=organizacni-struktura&sekce=2&detail=051>

PETRLÍKOVÁ, B., 2006. Dotace ze státního rozpočtu a z rozpočtů územních samosprávných celků. In: *Účetní kavárna: Dotace poskytované ze státního rozpočtu z pohledu příjemce* [online]. 2006 [vid. 7. 3. 2015]. Dostupné z: [http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d8907v11723-dotace-ze-statniho-rozpocetu-a-z-rozpocetu-uzemnich-samosprav/?search_query=\\$issue=34116](http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d8907v11723-dotace-ze-statniho-rozpocetu-a-z-rozpocetu-uzemnich-samosprav/?search_query=$issue=34116)

REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ SERVIS, 2015. *Obyvatelstvo*. [online]. [vid. 2. 4. 2015]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/stredocesky-kraj/obce-s-rozsir-pusobnosti/socialni-prostredi/obyvatelstvo/>

STŘEDOČESKÝ KRAJ, 2015. *Základní údaje o kraji* [online]. [vid. 2. 4. 2015]. Dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz/kraj>

Seznam obrázků

Obrázek 1: Klasifikace NUTS	21
Obrázek 2: Nymburk – Dosavadní průběh čerpání	45
Obrázek 3: Nymburk – Náměty principů	46
Obrázek 4: Úvaly – Dosavadní průběh čerpání	48
Obrázek 5: Úvaly - Náměty principů.....	49
Obrázek 6: Tuklaty – Dosavadní průběh čerpání	51
Obrázek 7: Tuklaty - Náměty principů	52

Seznam tabulek

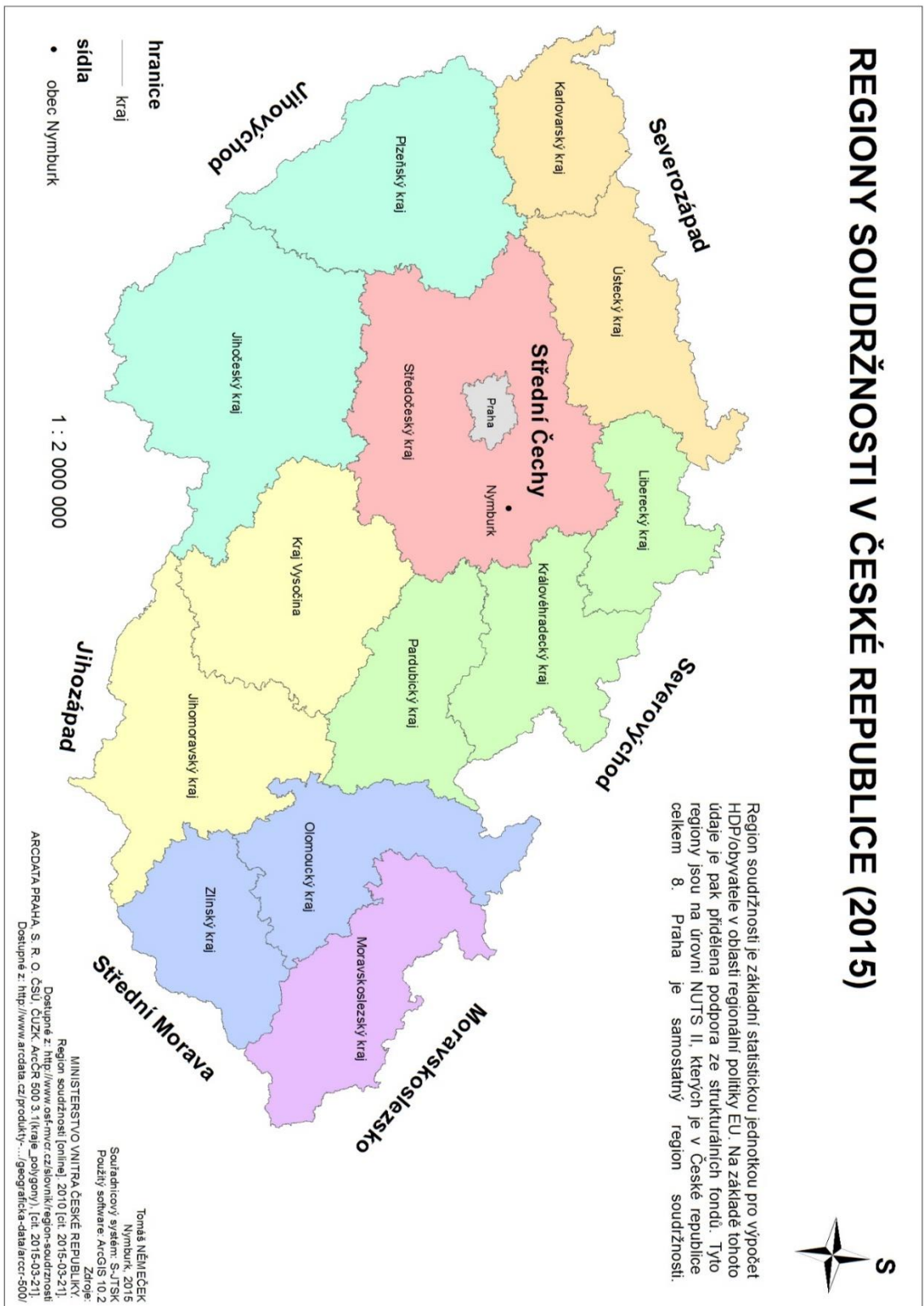
Tabulka 1: Hodnoty (počet obyvatel) pro tři základní úrovně NUTS regionů.....	22
Tabulka 2: Počet podaných žádostí a počet schválených žádostí v letech 2007 - 2013 .	25
Tabulka 3: Veřejné prostředky - alokovaná částka a proplacená částka v letech 2007 – 2013	26
Tabulka 4: Dotace ukončené ve městě Nymburk, zdroj: Žaneta Volfová, 2014.....	36
Tabulka 5: Dotace probíhající ve městě Nymburk	37
Tabulka 6: Dotace podané ve městě Nymburk.....	38

Seznam grafů

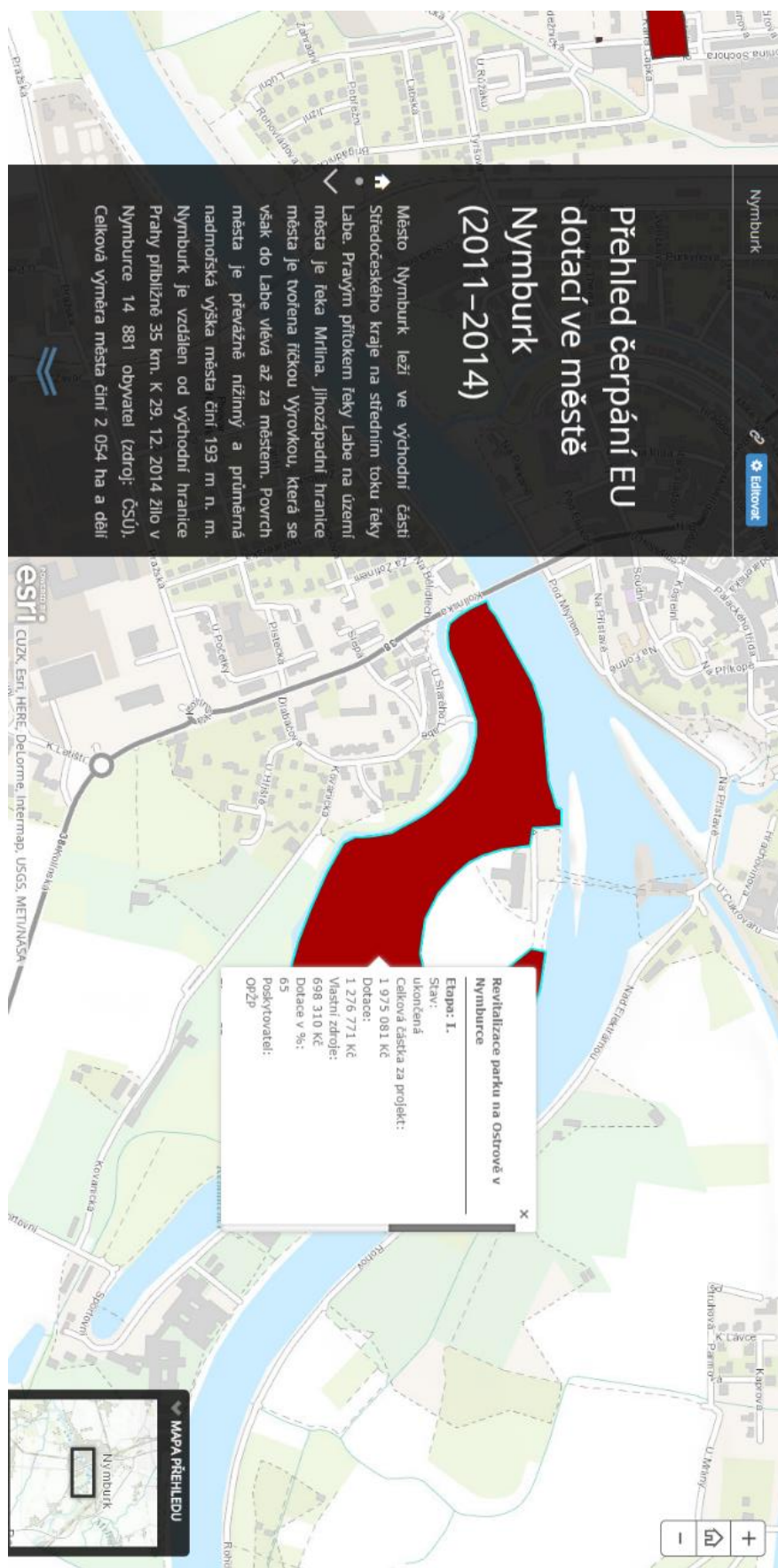
Graf 1: Druhy dotací.....	16
Graf 2: Prioritní osy	24

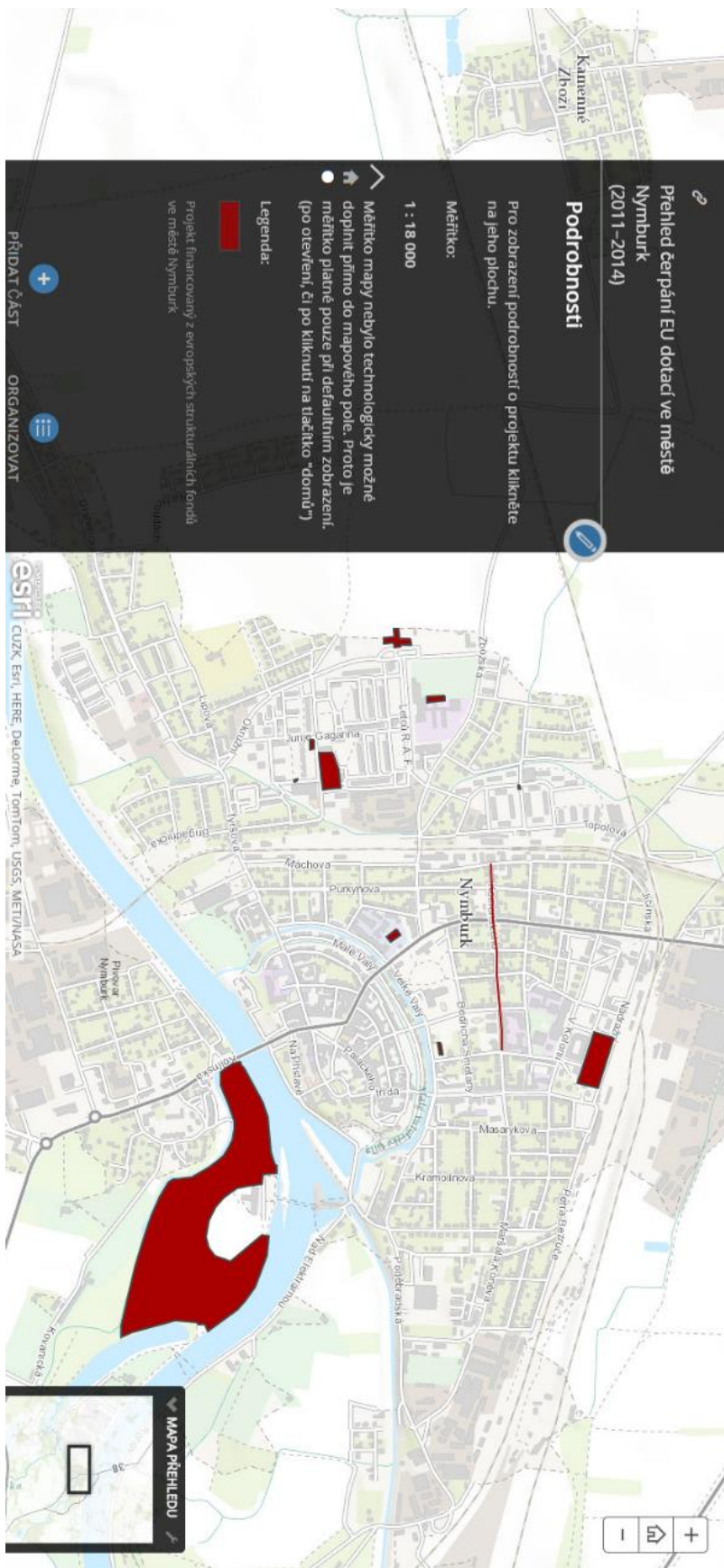
Seznam příloh

Příloha 1: Regiony soudržnosti v České republice (2015)	62
Příloha 2: Přehled čerpání evropských dotací ve městě Nymburk (2011 - 2014)	63
Příloha 3: Polo-strukturované interview – vzor	63

Příloha 2: Přehled čerpání evropských dotací ve městě Nymburk (2011 - 2014), zdroj: vlastní zpracování

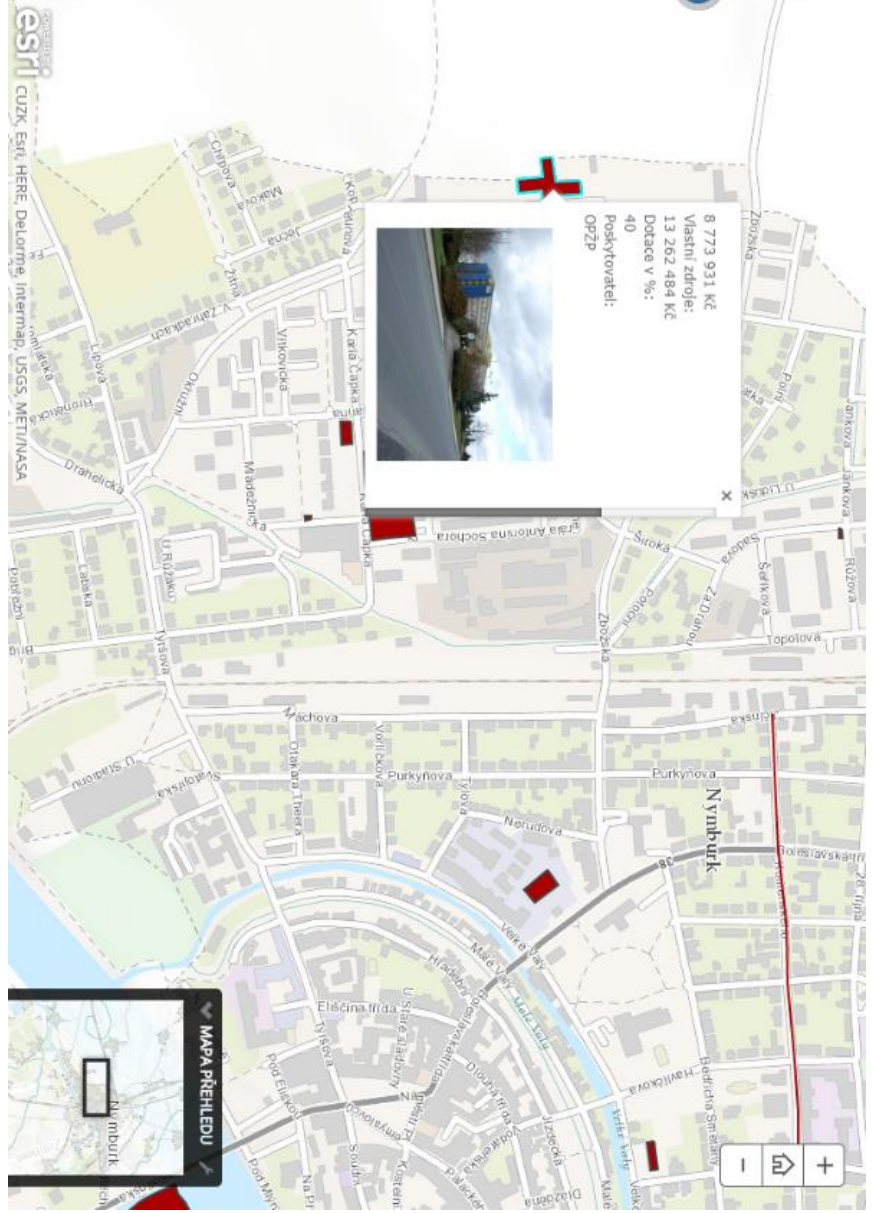
Přehled čerpání EU dotací ve městě Nymburk (2011–2014)

Město Nymburk leží ve východní části Středočeského kraje na středním toku řeky Labe. Právým přítokem řeky Labe na území města je řeka Mrlina. Jihozápadní hranice města je tvořena říčkou Vřovkou, která se však do Labe vlévá až za městem. Povrch města je převážně nížinný a průměrná nadmořská výška města činí 193 m n. m. Nymburk je vzdálen od východní hranice Prahy přibližně 35 km. K 29. 12. 2014 žilo v Městě 14 881 obyvatel (zdroj: ČSÚ).

PRIDAT ČÁST ORGANIZOVAT

8 773 931 Kč
Vlastní zdroje:
13 262 484 Kč
Dotace v %:
40
Poskytovatel:
OPŽP

Polo-strukturované interview

Interview se týká pouze lidí, kteří mají zkušenosti s čerpáním dotací na projekty z Regionálního operačního programu Střední Čechy. Pokud to jde, směřujte prosím své odpovědi na dopravní infrastrukturu nebo na prioritní osu Doprava.

Dosavadní průběh čerpání

Projevuje se při Vaší práci problém s **posilováním pozice centra regionu**? (města vs. vesnice) a s tím související zpomalení rozvoje v regionu?

Nebo se naopak dbá na **respektování regionálních a sektorových specifík** (opravují se silnice skutečně tam kde to potřeba nebo jen tam kde je vedení obce schopné to zařídit)?

Jaký je Váš názor na existenci ne zcela standardního typu programu **IOP** (Integrovaný operační program) s velmi nehomogenní obsahovou strukturou?

Máte při Vaší práci problémy s **komplikovaným řídicím procesem**? Pokud ano, jaké jsou jeho hlavní negativní stránky či dopady?

Zdá se Vám řídicí proces transparentní?

Pozorujete, že ve Vaší obci se při výběru projektu dbá spíše na **atraktivitu projektů**, vzhledem k mezičasu čerpání a nedbá se na **skutečné dopady kohezní politiky**?

Vnímali jste při své práci rozsáhlost a nadměrnost **rejstříku oblastí podpory** v programovém období 2007 – 2013? Zhoršovalo to nějakým způsobem vaši práci?

Pomohla by vaší práci **změna podmínek koncentrace**, která by znamenala integrovanější přístup k Vašemu regionu a jeho prioritám? Jaké s tím máte zkušenosti?

Náměty principů využívání fondů EU pro příští období s akcentem na integrovaný rozvoj území

Komplexní ukazatel - (například v rámci Efektivního trhu práce regionální - míra nezaměstnanosti, případně podíl uchazečů o práci na volné pracovní místo, délka komunikací I., II. a III. třídy)

Pomohlo by Vašemu regionu, kdyby každý tematický okruh měl svůj **komplexní ukazatel**?

Komplexní ukazatele by sloužili k formulaci potřeb/priorit ve vašem regionu. Následovalo by vytvoření **prioritních řetězců** s akcentem na potřeby regionu. Usnadnil by Vám tento přístup práci? Jaké problémy by byly odstraněny?

Probíhá ve Vašem ORP **analýza, která by určila priority regionu či dokonce potenciál k regionálnímu přesahu?**

Byl ve Vašem městě/obci uskutečněn nebo alespoň pokus o uskutečnění **projektu s nadregionálním/národním významem?** (např. transevropské dopravní sítě)

Bylo Vám někdy vytýkáno, že se vaše město pouští do projektů, které nenavazují na celostátní úroveň?

Nebo naopak, bylo Vaše město „pochváleno“ za přístup k projektům s nadregionálním významem?

S jakými dalšími problémy jste se při Vaší práci setkali? Můžete prosím stručně popsat?